

SLNEČNÍK

KULTÚRNO-LITERÁRNY ČASOPIS

9

10 / 2017

Obsah

- 3 Úvodník
- 4 *Mária Pažmová* (poézia)
- 6 *Rudolf Majtán: Posteľ* (poviedka)
- 11 *Matej Matúš: V kanadských horách* (cestopis)
- 16 *Ladislav Lipcsei* (poézia)
- 20 *Lucia Lenická – Disney vs. Dobšinský*
(filmová recenzia)
- 22 *Daniela Lysá – Ukáž prstom na vraha*
(poviedka)
- 23 *Mária Pažmová – Oscar Wilde: Portrét*
Doriana Graya (knižná recenzia)
- 24 *Zoltán Kőrös – The Monks: bítlsáci protopunku*
(hudobný antikvariát)
- 30 *Veronika Trokšiarová – Balkón* (poviedka)
- 32 *Tereza Petrboková* (poézia)
- 35 *Corvus – Reflexia zrkadla* (poviedka)
- 36 *Anna Bukovinová – Mikropoviedky*
- 40 *Damian Čataj* (poézia)
- 42 *Rozhovory: Pavel Turnovský*
- 49 *Mária Pažmová: Koncentrované umenie*
na Deň ústavy v Šali (reportáž)
- 50 Záverečník

Úvodník

Milí čitatelia,

po dlhšom čakaní, priznávame, aj meškani, sa môžeme opäť pochváliť zhmotneným číslom Slniečnika. V našich predstavách bol už dávno zrodený, no akosi sa mu nechcelo vyjsť na tento pozemský svet. Potreboval dozrieť do stavu, s ktorým by naša redakčná rada bola spokojná. Veď posúďte sami! Pevne verím, že aj vy budete zdieľať naše presvedčenie. A preto všetkým autorom patrí veľké **ĎAKUJEM**.

Juraj Majtán
šéfredaktor

Mária Pažmová

poézia

(LETO BEZ MRAZU)

Mrznú mi nohy
pri 34°C
v dome bez klímy
si dýcham
malé alkoholické okná
do rúk.

Píšem nežné príbehy
o spoločných nociach dievčat
v nahých rukách mužov
bez budúcnosti.

(NEVADÍ PO STÝ RAZ)

Ak neprídeš,
už
vôbec neplačem
– opäť pijem
– vydychujem
– mám prsia
v ruke iného.

Píšem,
že keď neprídeš
nevadí a znova mám nápady
ako sa skryť pod vankúš mojej mysle,
pod vankúš mužov
bez vízií
a citu pre dobro
môjho umeleckého cítenia.

(OBYČAJNÝ DEŇ)

Leziem za tebou
štvornožky do pivnice.
jej vlhkosť,
tvoja vôňa,
ruky,
dych,
päť minút bezbranných.

Otáčam sa
driapem z kryh,
drť do mojita.

Komunikujem s tvojím
svetom,
paralelne,
pravidelne
miestami žiarlivo a živo
náhlivo utekám
po poli do neznámeho traktora
vyrúbať les
zapáliť triesky,
zničiť obyčajný deň.

Aby bol aspoň na chvíľu iný.

(TÁ PIESEŇ BOLA ZLÁ)

Môžem len odchádzať
a prichádzať,
prespávať na laviciach
hanby.

V uliciach,
bez nehy,
bez nároku
na uznanlivý pohľad
a pohladenie
nedoladené.

Useknuté nohy
za bankovkami
v striekačke
orientovaného sveta,
ziskuchtivého na
mimosvetský pokoj.

Opustený v sekrete,
zahodený do komunálu,
nevediac
čo ho(vo)rí.

(UHORKOVÁ SEZÓNA)

Neviem ako ty,
ale čím som staršia,
tým viac milujem
uhorkovú sezónu.

Je dobrá na pokožku
– zvláčňuje
– pri zbere opaľuje
– opálená koža zaberá
na opačné pohlavie,
ktoré
– nezbiera
– neumýva
– nezatvára
– iba pchá
nos do cudzích vecí.

(KEĎ NECH)

Nech prší keď
– je sucho
– je dusno
– je vlkcho
– je sparno
– mám vrásky
– mám málo
dažďa v hlave.

– keď láva
ma páli
– keď nahé
telo je hotové
behať
po zóne určenej
na oddych.

Rudolf Majtán

poviedka

(POSTEL)

Bolo pred polnocou, keď som dorazil pred náš vchod a po schodisku sa ledva vydriapal do môjho prenájmu. Nebol som sám. Spoločnosť mi robila jedna baba, nazval som ju Anomýmka. Neprezradila mi meno ani identitu, pričom celý čas, ako sme sedeli v bare, ma žiadala, aby sme sa bavili len cez mimiku. Vraj sa chystá na prijímačky na umeleckú školu. Keď sme boli pred dverami začal som ich otvárať, ale nedarilo sa mi. Až po chvíli som zistil, že namiesto kľúčov strkám do dierky mincu. Vtedy mi napadlo, že toto nie je žiadny prievozník na rieke Styx, ale obyčajný zámok. Rýchlo to zbadala, vytrhla mi z ruky peňaženku, v bočnom vaku našla kľúč a otvorila nám dvere. „Psssst, ticho. Spolubývajúci ešte chrní,“ zašepkal som. Vyzuli sme sa a po špičkách sme sa pomaly presunuli do mojej izby. Z tašky som potom vytiahol víno a položil ho na stôl. V tom momente ma chytila za ruku a pritlačila si ma silno k sebe. Nič iné mi nezostávalo, len ju začať vášnivo bozkávať. Ona mi to opätovala. Veľmi rýchlo sme dospeli do bodu, keď nám iba bozky nestačili. Začali sme bezhlavo trhať zo seba oblečenie. Mikina, tričko, podprsenka, nohavice, šaty... Keď sme zostali ako ošúpané kukurice, naznačil som, aby sa presunula na posteľ. Veta nebola ani dopovedaná a už si do nej líhala. Zrazu sa nepokojne mykla a v tom si sadla. Ešte raz si podozrievavo ľahla, ale hneď ako jej hlava dopadla na vankúš, vystrelila z postele ako šíp. „Toto čo má znamenať?“ povedala prekvapene. „Čo máš na mysli?“ veľmi dobre som však vedel, čo má na mysli. „No veď tá posteľ je úplne krivá a ešte sa v nej aj prepadávam,“ povedala so zvýšeným hlasom. „Psssst, ticho, lebo zobudíš Joža... a Lajčiho.“ „Kto je zas Lajči?“ pýta sa. „To je žako... papagáj...“ „OK. Ale teraz chcem vysvetlenie,“ rýchlo z nej vyhrklo. „Nooooo, vieš... hmmm, posteľ je trochu zlomená...“ „Trochu zlomená??? To si zo mňa asi trochu uťahuješ. A čo budeme teraz robiť? Vyzlečieš ma, položíš na kúzelný koberec a odletíme do rozprávky Tisíc a jednej noci?“ „Neviem, ja dopredu nerozmýšľam.“ Potom som mal v hlave ešte jednu myšlienku, a to návrh, aby sme sa vrátili ku komunikácii mímov... Keď už ide na tie skúšky, nech si to trénuje v napätej atmosfére. Ved aj tam bude pod tlakom. Navyše by nebol v izbe žiadny hluk, a to by mi vyhovovalo. Lenže v tej situácii by to vyznelo ako nehorázna provokácia. Tak som sklopil uši a zahryzol si silno do jazyka. „Keď nerozmýšľaš, tvoja chyba. Ja odtiaľto zdrhám.“ Uzavrela celú záležitosť a začala sa obliekať. Zostal som v pomykove dumajúc, či som sa dokurvil alebo som to dokurvil. V každom prípade oboje, keďže výsledok bol ten istý. Medzitým sa Lajči prebudil a Jožo tiež. Jeden škriekal ako zmyslov zbavený a druhý s rozospatým hlasom zhúkol: „Preboha, čo tam halubušíte!“ Ani som ju nestačil ponúknuť vínom a zrazu bola preč. Tak mi nezostávalo nič iné, len si ho

otvoriť sám. „Predsa nezostane na ocot,“ snažil som sa zo seba vydolovať nejaké pozitívne pocity a potom aj sám seba ospravedlniť: „Ach, to je fajnovka. Martine nevadila ani zlomená posteľ. Strašné s týmito umelkyňami, ešte by si, hádam, žiadala pri milovaní aj umelecký prednes.“ Obratom zakontroval môj vnútorný oponent: „Hmmm, ale zas Martina bola spolupáchateľka, keď sme posteľ zlomili. Takže ona právo sťažovať sa vôbec nemala. A navyše mala v sebe oveľa viac promile ako Anomýmka...“ Nuž to bol fakt, voči ktorému sa nedalo namietat. Postupne obsah fľaše zmizol v mojom žalúdku a mne sa podarilo zložiť sa na posteľ a zaspáť.

Ráno vstávam a hneď začínam dumieť nad vzniknutou situáciou: „Preboha, už ju mám vyše polroka zlomenú a stále stojím na tom istom mieste. Ani stolár mi nepomohol. Keď som ju dal opraviť, o pár týždňov sa opäť rozpadla. Ach, keby to bolo s ňou také jednoduché...“ A veruže nebolo. Tú posteľ som zdedil po babke a ešte pred ňou v nej spával môj dedo. Všetko iné, čo mi po sebe zanechala, som rozpredal. Nechal som si len ju a kreslo, ktoré mi aj tak rozbili sťahováci. Dôvod, prečo pre mňa mala takú veľkú hodnotu, bol ten, že dokázala upokojiť rozbúrené vody môjho podvedomia. Vždy keď som spal v hoteli, na chate, u známych alebo cudzích ľudí, v spánku ma prepádávali nočné mory. Vykrikoval som zo sna a zobúdzať sa celý spotený a strašne vyčerpaný. Preto som už niekoľko rokov mimo svojej postele nikde nespál. Nechápem, ako je možné, že má na mňa taký zvláštny vplyv. Vysvetľoval som si to rôznymi spôsobmi... Napríklad tým, že stará mama ma mala veľmi rada, tak nado mnou drží z druhého brehu ochrannú ruku ako nejaký strážny anjel, prípadne v tej posteli zostal kus jej pozitívnej energie, ktorá pohlcuje všetko zlo naokolo. Tiež mi napadlo, že posteľ je pútač dedičstva predkov a každý, kto je v priamej línii, môže sa na tomto mieste napojiť a čerpať silu a skúsenosti, ktoré obsiahol náš rod. V každom prípade, čím viac som si nad tým lámal hlavu, celé rozuzlenie tajomstva sa mi vzdalovalo.

Večer prichádzam z roboty do bytu unavený a zrazu vidím otvorené dvere do Jožovej izby. Keď ma zbadá Lajči, spustí: „Ivan je hovado, včera večer na riť dopadol!“ Už som vedel, odkiaľ fúka vietor. Jožo učil Lajčiho celý deň túto primitívnu veršovačku, aby ma mohol nasrať. Vždy to tak robil, keď sa mi niečo nepodarilo alebo keď visel nado mnou nejaký prúser. Joža som nemal veľmi v láske, pretože bol škodoradosná sviňa, ktorá sa rada baví na cudzí účet, ale keď sa niekto baví na ňom, dostáva hysterické záchvaty. Vlastne som ho až nenávidel, len som s ním nikdy nešiel do otvoreného konfliktu. Bol synovcom majiteľky bytu. A tento podnájom mi bol pre dobrú cenu a blízkosť k práci dôležitejší ako obrana ega. Presne si však pamätám, kedy sa vo mne zrodil neznesiteľný odpor k jeho osobe. Raz som si pozval k sebe do izby priateľov. Niečo sme popili, ale žiadny veľký bordel sme nerobili. Na druhý deň mi zavolala majiteľka bytu: „Viackrát nech sa to už neopakuje, Jožkovi vadí cudzia spoločnosť.“ Ale ja som musel trpieť jeho opitých kamarátov každú chvíľu! A to nebolo všetko. Po tomto incidente Lajči celý týždeň opakoval vetu, ktorú ho ten hajzlík naučil: „Ivan, ja tu bývam, ty si tu len hosť, už ťa máme dost.“ A strašne sa na tom bavil. Vtedy ako

keby som otehotnel a môj pomaly rastúci plod bola zlost voči nemu. Potom mi ešte navyštrájal kopec hovadín... Obluboval púšťať svojho papagája do mojej izby. Že nech si zalieta. Poosrával mi nábytok, notebook či knižnicu a bolo to v poriadku. Raz som prišiel unavený z práce do bytu, otvorím izbu a čo nevidím? Ako v chovnej stanici pre dalmatíncov. Celá posteľ bola flakatá od žakovho trusu. Skoro ma vystrelilo. No proste bol to magor. Vedel som, že po dnešku sa nachádzam minimálne v ôsmom mesiaci svojho emocionálneho tehotenstva a o chvíľu ma čaká ťažký pôrod. O pár dní sa naskytla ideálna príležitosť vyvrhnúť zo seba všetky potláčané pocity do reálnej situácie. Jožo mal ísť na týždennú dovolenku a mňa poprosil, aby som sa staral o papagája. Nemal inú možnosť. Aj tých málo priateľov, čo mal, išlo s ním k moru. Paráda. Vymyslel som si plán ako sa mu dokonale pomstiť. Prvá verzia spočívala v tom, že si zoženiem vypchatého žaka, oblepím mu jedno oko ako pirátovi a na mp3 súbor nechám nahovoriť jeho hlasom verš: „Lajči veľa fajčil, až mu vylúpilo oko, potom na to zdochol.“ Celý tento balíček by som mu položil na stôl a čakal na reakciu. Lenže keď som nad tým rozmýšľal, tak by to nesplnilo pôvodný účel. Určite by nemal Jožo strach, čo sa s papagájom stalo, ale bral by to len ako veľmi hlúpy žart. Preto mi pripadalo vhodnejšie zvoliť druhý variant. Papagája si dočasne zobrala moja kamoška a mne sa podarilo zohnať vypchatú kópiu Lajčiho. Vymyslel som si príbeh o tom, že sa zasekol medzi křmidlom a klietkou a po dlhom boji podľahol vysileniu. Táto historka nebola ďaleko od reality, lebo raz sa mu to už skoro stalo. Žakovi som otrhal pierka okolo krku, aby bolo vidieť, že sa pricvikol. Tiež mi napadlo dofarbiť na jeho perie symbol, ktorým bol označený. Túto vypchávku s objasňujúcim listom som Jožovi položil na stôl. A nezabudol som dodať, nech mu slúži ako pamiatka na skvelého opereného spolubývajúceho. Potom mi nezostávalo iné, len čakať, pričom som rátal s tým, že sú to moje posledné dni v tomto podnájme. Jožo sa vrátil z dovolenky plný pozitívnej energie. Zavrel som sa do svojej izby, ale aj tak som ho počul. V tom chytil kľučku a otvoril dvere svojho ležoviska. Takmer sa mi zastavil dych. Zrazu bolo chvíľu ticho, potom som započul nejaké šramotanie a v tom náhly vreskot: „Ivaaaaan, ty sviňa... Ivaaan, ja ťa zabijem...Ty hajzell!“ Ani som nezačal opäť poriadne dýchať a už stál vo dverách. Celý červený. Neváhal ani sekundu a hneď sa na mňa vrhol. Začal súboj na život a na smrť. Raz bol na lopatkách on, raz ja, pričom ak mohol, neustále nepríčetne vykrikoval: „Čo si spravil s mojím Lajčim... Čo si mu to spravil, preboha!“ Keď už sme boli totálne vysilení, som sa nad ním zlutoval: „Žije! Žijeee! On žije!“ V tom zastal a z posledných síl spustil: „Kam si ho dal? Je v poriadku??“ Potom som mu vysvetlil, že je všetko tak ako má byť a že to bol len fórik. Hneď v ten deň mi telefonovala majiteľka bytu, že mi prenájom končí a mám sa čo najskôr pakovať...

Našťastie som si cez inzerát veľmi rýchlo našiel nové ubytovanie. Keď už som mal dohodnuté s majiteľom aj podmienky, celý ten čas som premýšľal o sťahovaní a špeciálne o posteli, aby sa s ňou nič nestalo. „Skúsím to zvládnuť s kamošom? Alebo si objednáam sťahovákov, ktorí mi minule rozbili kreslo?“ prebiehalo mi hlavou. Zo sťahovania som mal vyslovene panický strach a zo sťahovákov poriadnu paranoju. A problém bol

aj v posteli. Bola to stará, ťažká marha. Minule, keď som ju prenášal do nového podnájmu, na týždeň ma to vyradilo z obehu. Cítil som sa potom ako okupant z Chalupkovej básne Mor ho!, ktorého s týmto pokrikom a fyzickou deštrukciou zrazili úplne do kolien. Po dlhšom rozhodovaní padlo konečné slovo: „Zavolám si predsa len sťahovákov a budem sa aspoň šetriť na iné veci,“ skonštatoval som sám pre seba. Rýchlo som mrkol do horoskopu, a tam mi konštelácie priali: „Jupiter prechádza cez vašu Lunu... Ideálny čas na kúpu bytu alebo na zmenu bydliska.“ Už nebolo na čo čakať. Objednal som si na vybraný termín službu, ktorá by mi pomohla s prenášaním nábytku.

Nastal deň D. Sťahováci prišli na dohodnutú hodinu. Najprv začali s prenášaním ľahšieho nábytku. Ja som bol len v pozícii dirigenta, ktorý riadi hudbu orchestra. Všetko išlo ako po masle. Keď už bolo takmer vypratane, posledné, čo v izbe zostalo, bola moja posteľ. Chytili ju dvaja statní shrekovia a odniesli ju do priestorov schodiska. Keďže bola taká veľká, že sa do výťahu nezmestila, prenos sa musel uskutočniť skrz schody. Pomaly, krok po kroku zdolávali jeden po druhom a na podeste si vždy na chvíľu oddýchli. Pred predposlednou oddychovou stanicou sa však jednému sťahovákovi šmykla ruka a posteľ zletela dole schodiskom ako sánky na snehu. Potom narazila silno do múra a už aj tak nalomená konštrukcia to nevydržala a rozbila sa na kusy. Prepadol ma pocit, ako keď človek stratí svoju najbližšiu osobu. Totálne zúfalstvo vyšperkované hlavne strachom a neistotou. „Nie, nie, to nemôže byť pravda. Bože, prečo ma takto tresceš? Prečo práve ja? Ach jaj, tie horoskopy...“ a po týchto slovách som sa zmohol už len na plač. „Čo bude s mojím spánkom, v ktorom ma navštevujú doslova démoni? Kto ma ochráni? A čo mi zostane po milovanej babke?“ Takéto otázky mi celý čas vírili hlavou. V stave totálneho dna som sa vybral do mesta kúpiť novú posteľ. Najprv som nostalgicky zamieril do starožitníctva, či v ňom náhodou nenájdem niečo podobné. Ale nič tam nebolo. So zovretým žalúdkom som chodil od jedného domu nábytku k druhému ako bludný Holanďan. Opäť nič. Nakoniec som to vzdal a kúpil som si modernú, ľahkú a hlavne menšiu posteľ.

Keď som ju skladal, pričom ma prepadávala úzkosť z nastávajúcej noci, začal mi vyzvárať mobil. Zdvihol som a z druhej strany sa ozvalo: „Zdravím. Tu sťahovacia služba. Chceme vám oznámiť, že keď sme vyhadzovali vašu rozbitú posteľ do kontajnera, našli sme prilepenú obálku. O chvíľu vám ju prinesiem.“ „Dobre, budem vás čakať.“

Ako slúbil, obálku mi rýchlo doručil. Sadol som si k stolu a otvoril ju. Prvé, čo z nej vypadlo, bol zlatý privesok skarabea a strieborné pero so sokolou hlavou egyptského boha Hóra. K tomu všetkému bol priložený list. S napätím som sa pustil do čítania:

„Drahý I. I., možno ma poznáš z rozprávania, keďže si ma v živote nevidel. Ale ja ťa poznám veľmi dobre, aj keď ešte nie si na svete. Viem o tvojom strašnom dedičstve, a preto ti proti nemu zanechávam dve zbrane. Meč a štít. Chráň si ich ako oko v hlave. Symboly dokážu

Matej Matúš

cestopis

(V KANADSKÝCH HORÁCH)

Dlhý víkend! Vieme, dúfam, všetci, čo to znamená. Dlhý víkend samozrejme znamená viac času na koničky a menej na podružné pracovné aktivity. Koničky sú dôležité. Ja som tie svoje zanedbával, takže keď mi Michal napísal, že v piatok pri príležitosti jeho dožitých x-tých narodenín bude akcia v Subeez cafe, bolo rozhodnuté (síce netuším, kde alebo čo je vlastne to café, ale to vôbec nie je dôležité). V piatok po práci som sa akurát rozhodoval, či si dám tričko a sako, alebo pôjdem radšej do liquor storu a dám si pivo, keď tu znenazdajky zabublal telefón. Rišo volá. Že či idem s nimi. Spomínal, že sa chystá niekde do hôr, či čo. Prečo nie, vravím si. „O hodinu a pol na Brentwood station, pre žrádlo sa zastavíme po ceste.“ To sú všetky informácie, čo som dostal. Mne zas ale netreba veľa, hodím do batohu foťák nejaké handry a je to. Stojím a čakám. Kde sú tí parchanti... a kto vlastne sú tí parchanti. Zrazu predom mnou zastaví Olegov Ford – Veľká Krava. 4 x 4, neviem, či nie dokonca 5 x 4 (prvé stretnutie s Olegom – „Maťo, chlastáš?“ a už bola vodka v rukáve). Rišo a Pavel, novopríchodzí z Čiech (nehovorí prakticky vôbec po anglicky). Bude veselo.

V aute ako prvé dostávam do ruky fľašu vína. Biele mi nikdy nerobilo extra dobre, ale zadarmo bude super. A už si to šinieme do obchodu, kúpiť Pelinkovac (že neviete, čo to je? ani ja som nevedel a tu som!) Stojíme pred lekárňou. Pavel vyráza prvý, zjavne už túto cestu absolvoval, som mu v pätách. Teta lekárnička obdrží jednoznačnú inštrukciu: „Pelinkovac!“ a ukázať prstom. Je to vlastne bylinný likér, 1 liter, 30 % a 16 dolárov. Výborný pomer cena/výkon. Maximum na osobu 2 fľaše. Nie piť, kúpiť! Ja dve, Pavel dve. A je to, už sú fľaštičky v aute, deň je zachránený! Ešte vyzdvihnúť posledného, mne zatiaľ neznámeho člena výpravy Alexa. Kanadan a ako taký toho česky či slovensky veľa nenahovorí (s Pavlom preto vytvorila silnú humoristickú dvojicu). Puška, luk a nejaké oblečenie, ideme predsa do hôr. Navštíviť obchod a ideme. Neviem prečo (a vlastne nikto), vybrali sme si jeden z najdrahších, prekliaty Safeway. Beháme tam ako pominutí, hádzeme veci do košíku, výsledok – 200 \$ účet. Nevadí, však dlhý víkend.

Cesta sa práve začala a má trvať okolo 5 hodín. Najprv treba pustiť rádio a dopiť víno. Potom prichádza na rad Mr. P (elinkovac). Chutí ako plod nešťastnej lásky fernetu

liečiť a ak je do nich vložená vôľa a viera, dokážu robiť doslova zázraky. Pamätaj, ja som čast' teba a ty si čast' mňa. Sme navždy spojení. S pozdravom, tvoj dedo.“ Keď som to dočítal, zostal som ako paralyzovaný. V mysli sa mi prehánali otázky: „Odkiaľ pozná moje iniciálky, keď mama v tom čase nielenže nepoznala moje meno, ale ani môjho otca? Odkiaľ vie o mojich nočných morách? V pamäti sa mi vynárali spomienky, čo o dedkovi hovorila moja babka. Nebolo toho veľa. Bol pre okolie vždy čudák a nikdy o sebe veľa neprezradil. Viem len, že sa intenzívne zaujímal o Egypt. Bol tam niekoľkokrát, pričom keď stadiaľ prišiel naposledy, bol psychicky zničený. Potom dostal chorobu a o pár mesiacov zomrel. Babka mi vravela, že mal veľkú knižnicu plnú okultných kníh, do ktorej sa často na dlhé hodiny zatváral. Trochu mi to do seba začalo zapadať: „Zdedil som po dedovi jeho čast' duše a jej obsahy?“ To by vysvetľovalo aj to, prečo ma okolie považuje za čudáka a prečo ma tak priťahuje Egypt a okultizmus. Dlhو som sa v tom však nešpáral. Unavený z celého dňa som si zavesil na krk privesok skarabea a stále plný obáv som išiel spať.

Ráno som sa zobudil ako vymenený. Začínam si uvedomovať prvé benefity. Konečne ma nebolí chrbát z novej postele. Ale čo je najlepšie, žiadnu nočnú moru som nemal. „Že by to bola moja nová etapa života? Že by predsa mal ten dedo pravdu?“ Hmmm, zaujímavé, vo svojej domovine je skarabeus považovaný za posvätný hmyz. Z trusu vyrobí gulku, ktorá sa podobá toľko uctievanému Slnku a váľa si ju pred sebou. Je dosť možné, že tak ako vo fyzickom svete zbiera tento chrobák po púšti výkaly, tak jeho symbol dokáže v podvedomí zbierať naše sračky a dávať im určitú konkrétnu formu. Odkedy som mal tento privesok na krku, nočné mory sa už neobjavili. Medzitým sa ozvala aj Anomýmka. Spravila skúšky na umeleckú školu a pozvala ma na svoju oslavu. Pre istotu si so sebou beriem aj skarabea. Človek nikdy nevie, kde nakoniec prespí. Je však pravdou, že so zmiznutím mojich nočných mór sa život zrýchlil. Začali sa väčšie objavovať mory denné. Možno je to tá forma, ktorú môj talizman do reálneho života z podvedomia zhmotnil. A možno vyváženie vplyvov. Nevadí. Vo vedomom svete sa dokážem lepšie ubrániť voči takýmto démonom. Veď mám na to perfektné zbrane: starodávny papier a pero so sokolou hlavou.

od nás. „Nech len príde, Macko...“ myslíme si. Potom sa dôkladne váľame. Áno, áno, tak to je správne. Šofér sa musí vyspať pred večerným výjazdom. A ostatní pozvoľna zarezávajú, 40 pív sa samo nevypije, takže sa musíme snažiť. Chcel by som si pamätať, o čom sme sa bavili... alebo radšej ani nie.

Potom tu je čas znovu vyraziť. Niekto ale musí zostať strážiť pevnosť a udržiavať oheň. Dobrovoľne nasilu vyžrebujeme Rišarda. Dostane brokovnicu a fľašu Pelinkovača. My si berieme brandy a slivovicu. Moja posledná zásoba, odkladaná na Lacovu a Luckinu svadbu. Ale keďže sa berú práve dnes, môžeme ju smelo vyslopať na ich zdravie. Nazdraví! A už jazdíme. Očividne polovačka v týchto strmých kopcoch neďaleko indiánskych území znamená prevažne vozenie sa v aute a pozorné prečesávanie okolia pohľadom. Blízkeho okolia. Les je hustý, cesta úzka, vidieť len na pár metrov okolo. Pomaličky sa sunieme dopredu, pripravení zastať, keby sa čosi zjaví na dostrel (napríklad zajac, pretože poľovná sezóna na vysokú zver sa začína až zajtra, 1. septembra). Sem-tam niečo odfotoím, sem-tam si uhnem z fľaše. Zrazu Oleg zastaví. Niečo je pred nami na ceste, napoly schované v húštine. Srnka. Malá. Pozeráme na ňu, ona pozerá na nás. Nejaví známky strachu, len pozerá a čaká. Strávime tam okolo štvrt hodiny, kým pomaly zjđe hlbšie do kríkov a zmizne v lese. Nasadneme a vezieme sa ďalej. Takto prejde pár hodín. Počúvame popritom v rádiu všetko možné, príjemne tam zapadne klasika. Trocha Beethovena do nočnej jazdy divočinou, prečo nie. Pred západom Slnka nás Oleg odvezie na jeho obľúbené miesto nad jazerom. Výhľad ničím nerušený, rozľahlé jazero medzi horami, nad hlavou nebo. Zjavujú sa prvé hviezdy. Postupne pribúdajú, ako sa fľaša vyprázdňuje (žeby bolo naozaj úplne všetko vzájomne prepojené?). Stojíme obklopení tichom. Nie je treba slov. Až kým nie je čas vrátiť sa a zistiť, či to Rišo prežil.

a becherovky. Horký ako blen (aj keď neviem, ako presne chutí blen, musí to byť niečo takéto). Kopa srandy, ako ináč, rádio naplné, diskotéka, ruky hore, virvar zábavy. Rútime sa Amerikou na aute a sme pekne ožratí. Zastávka v Mekdonalde mi vnukne veľkolepý námet na pár divných viet (v plnom znení bez titulkov):

*dream a world
full of colour
shapes and shit
then piss on it*

Krásne. Som na seba oné. No nič. V každom prípade, keď sa minul Mr. P, načali sme ďalší. To už bola pokročilá nočná doba, únava z celého týždňa, drevorubačský sendvič, čo sme hltali štyria a nie sa minúť, víno, ten prekliaty 30% bolehlav (a pivo? mám v ruke pivo, he-he...). Takže neviem, prečo sa čudovali, keď som zrazu otvoril okno a začal vetrať. A popritom vyhadzovať von nadbytočné veci. Napríklad obsah môjho žalúdka. Je tam toho.

Potom bolo zrazu ráno. Som niekde vnútri, v drevenej stavbe. Nevieť prečo, ale akosi ma bolí hlava. Dost. Vytackám sa von a príroda ma udrie po vnímadlách. Desať krokov a umývam si tvár, vyplachujem polepšovňu z úst v čistej, studenej horskej vode. Sme pri jazere, obkľúčený horami, čo majú do radu cez 2000 m (toto miesto, ak si dobre spomínam, našiel Oleg viac-menej náhodou; žiadny zámok, vnútri drevené prične, vonku prístrešok a ohnisko, čo viac si želať). Čistý vzduch má nádherne liečivé účinky (musí, keďže ibuprofen som si zabudol). Zdá sa, že podobne sú na tom viacerí (ale len ja musím ísť umývať auto). Veci sú vybalené, ležadlo je zavesené, oheň horí... Nakoniec sa delíme podľa výstroja a schopností – Oleg a Alex majú pušky, idú na lov. Rišo, ja a Pavel ostaneme pri chate a budeme volačo. Spať a tak. Nakoniec sme napltili drevo a boli tam aj nejaké pokusy o lov rýb z Pavlovej strany (bohužiaľ, neplatné; ani tuk po celý čas). Popritom sme lúchali pivo, kývali motorovým člnom, čo sa sem-tam prehrali okolo, a čakali na polovníkov.

Získať v Kanade poľovný lístok je zjavne veľmi ľahké, takisto kúpiť guľovnicu je jednoduchšie ako pištoľ (lístok stojí nejakých smiešnych cca 30 \$, povolenia pre rezidenta na odstrel, medveďa, je pár desiatok doláčov, podobne všetka zver...) Po pár hodinách prichádzajú lovci. Máme polovicu zajaca. Ráž 223 Remington zjavne nie je vhodná na lov malej zveri. Teraz ho je treba odrať a vyčistiť, tak to chodí. Takisto nám prieskumníci oznámili potenciálny výskyt medveďa v okolí. Teda vlastne oni našli akurát hovno. Medvedie, neďaleko

Cesta prebieha vcelku rýchle, nič sa nám nepletie do cesty, ani len medveďa tolké ako dva palce. Teda až pokým neprídeme na miesto, kde sme stretli srnku. Je tam znovu. A znovu len stojí a pozerá. Pozerá sa na nás. Trochu strašidelné, ale nakoniec opäť mizne v kroví. Dobrá noc, srnka, ty vole. Z Riša nachádzame vonku len pahrebu a poloprázdnu fľašku. Ako sa ukázalo, je nažive, zalezený vo vnútri, v miernom štádiu rozkladu. Holt, kto nie je navyknutý na zvuky lesa, ten sa vonku nevyspí (neskôr sa to potvrdí aj na Alexovi, ktorý sa uloží na noc do ležadla, brokovnicu pri sebe, ale ráno sa magicky zobudí vo vnútri). Dohodli sme sa, že zavčas rána sa vyrazí na lov, je prvý deň sezóny, tvory lesa ešte netušia, čo sme to za zvery s ohnivými rukami. Teraz ešte posedíme pri ohni, popijeme, koľko nám chutí a spríjemňujeme si chvíle

duchárskymi príhodami. O lietadle, ktoré viezlo cez vojnu žold vojakom a teraz je zabudnuté v lade, o jazere neďaleko, kde sa dejú zvláštne veci, nad hladinou sa zjavujú svetlá odníkial... Rozprávame, až kým všetci neodpadnú. Dobrú noc, duchovia lesa, ty vole.

Mal som zvláštne sny. Ostal z nich pocit nevšedna, sny si, bohužiaľ, nepamätám. V každom prípade ma to pripravilo na hlboké ráno. Sedím na pni, zohrieva ma slnko prebleskujúce pomedzi listy, počúvam žblnkot jemných vlniek, ktoré v nepravidelnom rytme obkresľujú znova a znova tvar jazera do jemných kamienkov brehu. Snažím sa na nič nemyslieť a ide to ľahko. Ďaleko od všetkého a ešte kúsok, tam som teraz. Postupne, ako plynie čas, je mi jasné, že žiadny ranný lov nebude. A tuším ani obedný. Ako sa postupne osádka zjavuje vonku, rozohrieva sa oheň a mŕňajú sa zásoby. Prakticky celý deň sa len váľame, Rišo zvädza s Alexom psychologickú vojnu o ležadlo závesné stromové najsamlepšejšie, Pavel znova pokúša šťastie s sudicou. Takisto sa pokúša o angličtinu. Alex: „Pavel, I love you.“ Pavel: „You too.“ Neskôr ešte dokázal ovládnuť dômyselnú a prepracovanú frázu „Fuck you too“ a stal sa odvtedy neoficiálnym víťazom každej diskusie. To mu pomohlo zabudnúť aj na seknutý chrbát (možno dôsledok včerajšej drevorubačskej aktivity, možno to je maybelline). Krmíme sa a pijeme. Je toto život? Nie, toto je chata!

Nakoniec predsa len prichádza ten čas, keď sa ide s puškou cez hory. Už si brúsim čočku, keď ma tu zrazu veta o strážení prinavráti k zemi. Stal som sa dobrovoľníkom. Juchú... Alebo čo. Dostal som brokovnicu a hoši zmizli. Čo teraz. Dám sa do upratovania, nech mi prejde čas. Dal som na kopu k ohňu zvyšné drevo, pozbieral som všetok bordel, odpadky, plechovky (a dopil. Bolo toho na maličký opijášiček). Potom som dopil aj všetko zostávajúce neotvorené pivo, teda celé dve plechovky. Na zostup do ríše zabudnutia málo, na pokusy o čiru meditáciu veľa. Tak som zostal poletovať v krajine ľahkého opojenia medzi tým. Ležal som v osirelom ležadle, pozoroval oblaky a to bolo všetko. Občas fotím listky stromov, tiene oblakov na kopci oproti, pohyb vln... Celý čas, celý deň od rána som neurobil nič a vôbec sa mi to nezunovalo. Len tak sedieť v prírode a nič viac. Chvilu som spomínal na môj rozčítaný román od Jamesa Clavellsa – Shogun. No čo už. (Ten chlapík ma obrovské znalosti orientu a skvelé rozprávačské schopnosti. Má moje sympatie, parchant.)

Začína sa stmievať. Ako to bolo s tým medvedom...? Hm... Prikladám polienko. Ešte jedno. Nahrniem tam aj kopu suchých konárov. Pocit sucha a bezpečia stále nikde. Strategicky sa rozhlídnem po okolí. Kde budem mať prehľad a najmenšiu šancu, že mi na plece poklepká grizzly... Strecha! Strecha chatky, ohó, to je nápad. S istou dávkou úsilia dostanem na strechu postupne karimatky, spacák a kreslo. Ide to ľahko (vdaka vrozeným dispozíciám a dlhoročnému tréningu; som stále mladý, fyzicky zdatný, v životnej forme; takisto som nadpriemerne inteligentný, srším vtípom ako rozkopaný úľ a o mojej skromnosti sa už píše monografia). Váľam sa po streche a snažím sa nezošmyknúť aj so spacákom. Ešteže mi tu nenechali viac chlástu.

Tma pomaličky prikrýva denný svet, mení ho v ríšu snov. Už začínam kde-tu v tieňoch vidieť indiánov, medvedíkov čistotných, neznáme tvory a iné mystické výtvyry bujnej fantázie a slabších nervov. A počuť hlasy. Hlasy? Hlasy, ach, áno. Vracajú sa myslivci. Rýchlo dolu, nech pred nimi

ukryjem svoj strešný nápad. Stihnem to práve včas, aby som to mohol zahrať na machostyle. Akože nič: „Čo je? Šak tu sedím celý čas, ja sa v lese nebojím, kdeže!“ (Tuším som sa práve prezradil.) Rýchlo mením tému. Že teda, čo majú. Vyzerá to na delírium tremens. Brandy nikde, ruky prázdne. Nezastreli ani len malinkatého indiánika. Bude sa teda žrať fazuľa. Akurát že Oleg vyprostujúce posledné zásoby, rebierka v barbeque marináde, grilované na ozajstnom živom ohni. Žiadna prekliata fazuľa. Žerieme ich postojačky. To bude tým čerstvým vzduchom. Potom sa rozbehne ďalší rozhovor pri táboráku. Takto nejak vzniklo umenie. Tí, čo zostali pri ohni, si mohli spievať a kresliť a tí, čo lovili, hľadali slová, ako čo najviac zveličiť svoje činy. „Stretli sme leva, takto hádzal hrivou vo vetre!“ Riško, Riško. Ale čo sa deje naozaj, je hrmenie a blyskavé svetlo spoza hôr, v ďalšom údolí, možno ďalej. Nie je to búrka. Len opakujúce sa záblesky, čo prekresľujú oblohu. A znova a znova. Netušíme, čo to je. A asi sa to ani nedozvieme. Sú veci, ktoré sa žiaľ človek nikdy nedozvie. Napr. kde zmizol všetok chlast?! A ide sa spať.

Posledné ráno, budík vytrvalo vyzvára. Bez odozvy. 10 minút. Stále nič. Nakoniec sa Alex odhodlá vyliezť a vypnúť ten ohavný výplod krutého, bezbožného kapitalistického žid obolševicko-nacisticko-onanistického zariadenia! (Pardon. Nechal som sa uniesť) Vonku práve začína svať. Čas obrátiť sa na druhý bok? Nie! Tentokrát sa seriózne ide na ranný lov. Máme pár hodín, kým budeme musieť opustiť naše lenivé útočisko v horách a vrátiť sa do nekompromisne konkurenčného prostredia západniarskeho veľkomesta. Oleg, Alex a ja vyrážame na spanilú jazdu. Niekoľko hodín sa vozíme po kopcoch v bližšom i ďalekom okolí, divé serpentíny, klukaté cestičky, občas zastavíme, keď svah vyzerá, že ukrýva kulinársky cenené známky života. Ďalekohľad a puška neustále na dosah. Istý úsek prechádzame aj peši. Počasie je pod mrakom, sprchne pár kvapiek. Dnes asi nič nebude.

Poberme sa teda na raňajky do mestečka Lillooet. Ozajstné americké malomesto. Nič medzi horami. Na okraji ošarpané domy s veľkými autami za bránou. Kopce okolo. Potok tečie stredom, drevený most. Pocit úzkosti a samoty visí vo vzduchu ako jemný odér lacného parfému. Asi to je len škrupinka prvého dojmu. Ale ten býva setsakra silný, všakže. Zastavíme pred čínskou reštauráciou. Ako sa len dostali tak ďaleko na sever? Nevadí, dáme si francúzsky toast a typicky čínsku omeletu s kávu. Len nezabudnúť nabaliť si vrecká maličkými džemíkmi a masielkami. Interiér je vcelku utulný, čašník zdieľny, poklebetí s Olegom o zatvorenom nemeckom pekárstve. Budova bola zastaraná, choroba bola v rodine a už je koniec biznisu.

Vraciame sa naspäť k chate, poslednýkrát. Upratať, naplniť truck veľkou kopou našich vecí a zbohom divočina. Veľa škody sme nenarobili, jedine ak svojim pečienkam (ten jeden nebohý zajac môže odpočívať v pokoji s vedomím, že ho zjedol nádejný vegetarián). Cesta naspäť je pokojná (hlavne v porovnaní s cestou tam, ktorú si, našťastie, veľmi nepamätám). Vidím okolo seba kus sveta kanadského. Hory a opäť hory. Je krásny, slnečný deň. Keby som mal svoj foťák, možno aj niečo zvečním (ale nech sa len Riško pohrá, aspoň nebude vyrušovať, hehe). Je to obrovská krajina, stále ma to udivuje, ako veľmi. Tatry by vošli na nejakú bočnú cestičku a ani by veľmi netrčali. Som spokojný a vďačný za tento náhľad „so vším všudy“ na to, čo to znamená byť tu. A vravím si, že výlet je síce za nami, ale nič sa ešte nekončí.

Ladislav Lipcsei

poézia

(PONOR LYŽICU DO TANIERA)

pri čítaní nočnej oblohy
sa pomaly začínam vznášať
smerom do mystického vnútra
a všetko čo nevidím
začína byť očividné
prázdne ako CD pred vypálením
prázdne ako obloha
žiadny význam
žiadne slová
iba toto

keď čítam nočnú oblohu
a vstupujem do ďalšej pesničky plnej bubnov
a hlasov
na ukazovák si nasadím krúžky z hrdla fliaš
veď som obyčajný debil
ale napriek tomu práve preto
čítam celú oblohu z jej malého kúska
a ona je tam v ňom
celá

časopisy a vreckovky na stole vnímajú realitu
rovnako ako my
keď ich ponoriš pod vodu navždy sa zmenia
a stratia z dohľadu
celkom ako mnísi
ktorých majster udrel palicou

toto všetko je krajina hudby
toto všetko je krajina najmenšieho majstra
zo všetkých
jeho paláce sú chatrče
v ktorých bývajú ľudia bez jedinej túžby na svete
a keď ráno vstanú
stačí im to
že im vánok zafúka do tváre pohne niekoľkými
vlasmi
a potom sa presunie do ticha
do toho večného ticha
o ktorom chce každý vedieť všetko
a predsa sa nestane komerčným nie v tomto
tisícročí
a možno
ani potom

je to len ten vietor
zbavený všetkých starostí i radostí
je ako hudba ktorú ktosi slepo vyslal do sveta
a ona v ňom narobila viac poriadku
ako ten čo ju zložil
veď nakoniec keď niekto skladá hudbu
napriek tomu že je plne vedomý a prítomný
ju neskladá sám

ponor lyžicu do taniera
ktorý je prázdny
a napi sa ničoty
budeš osvietený
ako ten tanier
a prázdny no pripravený
na plnú várku horúcej polievky
ktorá ti dá všetko čo potrebuješ

(A BUDE VYMAĽOVANÉ)

maľujem Kodaň
kým všetci japonskí turisti s bleskami i domáci
chodia okolo a pozerajú na mňa
maľujem Kodaň
už stý dom ktorý obchádzam rukami a vyberám
správne miesta pre správne farby
maľujem Kodaň
v bielom deravom tričku čapici a prastarých
Adidaskách
maľujem ten dom na červeno
maľujem ho až kým sa z neho nestane ruža
maľujem ho až kým nebude vymaľované
maľujem ho napriek tomu že ten chlapec
na ulici na mňa sprostoto nadáva lebo som ho
nechtiac poľfkal
a keď na to príde
vymaľujem aj toho chlapca – celého
vymaľujem ho do červena
a bude poďívaná
a keď na to príde
vymaľujem aj vás
všetkých
a nakoniec seba dívajúc sa na všetky tie
obrovské kodanské ruže
nič a nikto neujde môjmu štetcu
a hoci by farba vybledla čo len za jeden deň
nič a nikto neujde môjmu červenému štetcu
lebo ja som večnosť
a ten štetec držím pevne
vo svojich schopných rukách
maľujem ruže sveta

(KRÁČANIE)

ulica je tichá
tichšia ako tvoje myšlienky
keď po nej kráčaš
je to akoby skackala
celá Zem
si tu sám nič
sa nedeje

zrazu dovidíš až na koniec
všetkých ulíc sveta

(MYA BOH)

schovať sa do zimy
schúliť sa okolo vnútra
dotknúť sa pupku vesmíru
a znovu vliezť do diery
odpadnúť do nebeského kvetu
viem že si tam
vidím tvoje slzy
a všetky tvoje tiene
popros ma o svetlo
len to urob urob to
a ja zažnem všetko mlčanie
vyrastie z neho obloha vrastená do vysokých stromov
láska je užitočná
obkroč pláž svojimi ušami
vráť sa do krajiny zázrakov
buď moja úplne prvá
tvoje červené vlasy sú líšky ktoré ukradli nebu oheň
tvoje pehy sú mravce ktoré postavili New York
daj mi oblohu keď je zatvorená
obnovím jej dobro vlastnými činmi
stratený na predmestí uprostred noci už neprosím
už nikdy nedokončený
toto je môj domov
zmysel môjho života
kráčať popri domoch
a myslieť na tichý osud
ktorý sa vpletie ako brečtan
do každej jamy ktorú človek vyhlíbi
akoby sme sami chceli svoje katastrofy
a Boh nám za ne daroval zvyšok života
chcem sa vrátiť na počiatok
chcem nahý piť z rieky mlieka
chcem to urobiť lepšie
chcem byť tinedžer čo chodí domov neskoro večer
a celý deň behá po prázdnych uliciach
ktoré doňho ako alkohol vlievajú
stupňovanú nirvánu
ponor sa pod hladinu jazera
pokojne sa utop v krásy
toto je večnosť
toto je moja ruka
toto sú korene anjelov
mám veľa na rováši
mám veľa riek splavených
mám veľa milujúcich
mám veľa dobrého šialenstva

o mne sa spieva
so mnou sa hrá
moje slová platia
moja krv pri tebe
rozlievam sa na tvoje plecيا posadnutý
dobrodružstvom
mám veľa tiel
ukradol som si veľa priateľov
bojoval som vo všetkých vojnách
zabil a znásilnil som celé ľudstvo
niekoľkokrát
som obohatil tmu o hviezdy
a vrátil som dieťaťu jeho rodičov
milujem tvoje strádanie
tvoja túžba je mojou túžbou
z druhého konca
sa teším na svoju odpoveď
ktorú ti pošlem po slávikoch
už ma viac nehľadaj
a nechod' za mnou ďaleko
budem stočený ako had lano na šibenici
okolo tvojho stredu
budem stočený a plazíť sa
pod tebou i nad tebou
z teba bude večný upír
budeš piť Kristovu krv nahý a zbičovaný svetom
a ľuďmi čo príliš milujú
vo mne je večný život
vo mne je utrpenie sveta
vo mne je táto láska
vo mne je tvoja boľavá túžba vrátiť srdce na svoje
pravé miesto
počúvaj
to chvenie
tvoja chvíľa
príd' a ponúkni mi
ja som tvoja spása

” Ladislav Lipcsei

Som niekedy Laci a niekedy Laco, momentálne študent filozofie a angličtiny na Univerzite Mateja Bela. Moja poézia je často dosť duchovná, ale vždy keď v niečo verím, je to overené skúsenosťou, niekedy za hranicami intuície. Je pre mňa prioritné stále sa snažiť zlepšovať a prekonávať, pretože môj normálny mód je lenivé, introvertné prasiatko. Veľa priateľov ma zvyklo kvôli môjmu výzoru a správaniu prirovnávať k Sidovi z Doby Ladovej. Som taký ten múdry hlupáčik, ktorý nechtiac pohybom ruky odpáli Zem do inej galaxie. Týmito pohybmi rúk píšem svoje básne. Myslím si, že moja úloha ako básnika je pozdvihovať ľudské vedomie skrz svoju skúsenosť, imagináciu a remeslo, tak, aby čitateľ mohol po odložení mojej knihy povedať: tu sa niečo vo mne zmenilo, otvorilo. Snažím sa žiť naplno, nech to znamená v danej chvíli čokoľvek: snažím sa ulapiť pravú tvár každého momentu, ktorý prežívam. Život je príliš dôležitý na to, aby bol obyčajný, a predsa, v obyčajnosti je najsilnejšia krása, ale najmä keď ju vidíme z druhého brehu. Písaniu sa venujem takmer celý život.

Lucia Lenická

filmová recenzia

(DISNEY vs. DOBŠINSKÝ: ROZPRÁVKAM JE JEDNO)

Kráska a zvieratá, 2017. Hneď na začiatku alarmujem – je to muzikál! Pre niekoho fakt dostatočný na to, aby sa ďalej ani nepokúšal. V disneyovských rozprávkach sa vždy spievalo. Avšak tým animákom sa to ľahšie odpúšťa. Nie, nie, nie, jednoducho. Nie. Každý úsek, v ktorom sa film menil na spievajúce peklo, som premýšľala, aký má, nebesá, význam muzikálove spracovanie deja? Odpovie mi niekto? Otravné pesničky a už to ďalej nechcete. Sú aj príjemné muzikály s dobrými pesničkami (*Vlasy*), ktoré si človek pustí asi aj len tak (... *burtonovsky, napríklad*), ale tých je, tuším, pomenej. Preto sa radšej hrajme, že ide „len“ o rozprávku. A to veľmi peknú.

U nás v literatúre nájdeme rozprávkový motív krásky a zvieratá kde inde, než u Pavla Dobšinského s názvom Trojuža.

Istý bohatý kupec vyberal sa na tovar do ďalekých, predalekých krajín – až hen za more.

„Deti moje drahé, čo vám každej doniesť mám? Vravte, vyberte si každá pre seba!“ hovoril svojim trom dcéram, keď už so všetkým hotový bol do cesty.

Dve staršie hneď vedeli, čo si majú vybrať, a kázali si doniesť: tá drahé šaty, tá zlaté prstene, ale také, akým by tu doma páru nebolo. Iba najmladšia, vždy tichá a krotká ako ovečka, tá aj teraz mlčala.

„Nuž, čože tebe, čo? Vedže už len i ty povedz!“ opakoval otec. „Ach, otecko môj drahý,“ reče najmladšia, „len si váš zdravého a čerstvého Pán Boh spoza mora dovedie domov, ja tomu ešte najvdáčnejšia budem.“

Ale otec nechcel ani odberať sa od nej, kým by nepovedala, čo jej predsa doniesť má.

„Nuž, keď už tak byť musí,“ riekla naposled, „nechže teda len bude. Ak tam dakde uvidíte tri ruže z jednej stopky vykvetieť, tie mi doneste! To mi bude najmilšie.“¹

V novom filme hrá jediná dcéru výrobcu mechanických hračiek a iných vynálezov, Kevina Klina, Emma Watson – Belle. Keďže číta knihy a vo všeobecnosti vystupuje dokonale emancipovane, celé konformné mestečko ňou pohŕda. Jej to svojim spôsobom lichotí, veď kto by nechcel vytrčať z takej tragikomicknej masy, akou je tá malomeštiacka?

Dvojhodinovka sa začína prekliatym osudom chladnokrvného princa. Spoznávame maškarádne vyfintnenú karikatúru muža, ktorý zbožňuje všetko ligotavé a povrchovo krásne. Pri tom netuší, ako zúfalo potrebuje pomoc. A tak, nedá sa inak, navštívi princa tajomná žobráčka s červenou ružou, ktorú mu chce darovať. Princ užasne nad úbohosťou stareny a s posmechom dar odmieta. Ak sa prehryziete cez všetky songy až do tretej tretiny, možno oceníte aj vhlad na dno studnice. Psychológia postáv je retrospektívou vytiahnutá z detstva. Prečo je dospelý človek taký a onaký, ako toto obdobie ovplyvňuje črty osobnosti – aj tie krásne aj tie zverské... Obe hlavné postavy ho prežili bez matky – princovi zomrela v predpubertálnom veku a krásna deva sa ešte len húpala vo vlnách kolísky. Takže oboch vchovali vlastní otcovia – princov chladný krutý kráľ, kráskin trpezlivý mechanik. A tak sa odvíjajú ich osudy, kúzla, metafory, symboly, mágia, vesmír, všetko funguje a filmu možno odpúšťame aj to rušivé spievankovo...

Z vizuálneho hľadiska ostáva disneyovský tím verný animovanému z roku 1991. Mestečko európskej proveniencie, snáď britskej, hoci miestami pripomína Holandsko, objaví sa i Paríž či Benátky... Rozpočtom nekríva za predchádzajúcimi úspešne sfilmovanými rozprávkovými hitmi, divať sa naň je skoro ako požívať nutelu. Na hraniciach epického gýču, ale žáner to veľkoryso dovoľuje. Veľká výprava, herecký ansámbl farebný, aj keď si väčšina známych tvárí svoje sústo len oddabovala, ukážu sa v závere, radujúc sa, že láska zvíťazila. Mno, môže byť...

¹ http://zlatyfond.sme.sk/dielo/389/Dobsinsky_Prostonarodne-slovenske-povesti-Treti-zvazok/25

Daniela Lysá

poviedka

(UKÁŽ PRSTOM NA VRAHA)

BRATISLAVA: Včera v podvečer vyhasol život mladého, len 15-ročného chlapca Petra W., ktorý spáchal samovraždu vyskočením z okna 6. poschodia obytného domu v Ružinove. Podľa dostupných zdrojov sa zavinenie druhou osobou vylučuje. Chlapec bol vraj nekonfliktný typ, tešiaci sa zo života, preto si jeho blízka rodina nevie toto konanie vysvetliť.

V ten deň sa o ňom písalo vo všetkých denníkoch a bol dokonca aj v hlavných správach. Nikto nedokázal pochopiť, čo sa stalo. Až potom, keď som si to všetko spätne prehrál v hlave.

Deň predtým som strávil v škole. Učiteľia sa mi zdali podráždení, zrejme to bol depresívnym októbrovým upršaným počasím. A dokonca bol pondelok. Písali sme diktát, písomku a ešte som aj musel ísť so spolužiakom k tabuli, lebo sme sa na hodine matematiky rozprávali. Variácie, permutácie a kombinácie nás šli zabiť. A potom aj to hodnotenie. Vraj sme si mali vybrať inú školu, lebo sme podľa nej darebáci.

Domov som sa vrátil unavený. Nemohol som však zaspať, lebo sestra tresla vchodovými dvermi a potom sa rozrevala. Na dôvod som sa jej radšej nepýtal. Vybral som sa za spolužiakom, že si zahráme FIFU, ale z kuchyne som počul krik jeho mamy, tak som sa radšej zvrtol na päte. Potom mi zavolať a spýtal sa, či sa s ním nejdem voziť na aute, lebo sa potrebuje odreagovať. Zdvihol som mu s tým, že nech teraz neotravuje, lebo som unavený a zaspal som.

Sakra! To bol veľmi zlý výber slov (dalo sa to povedať aj jemnejšie!), nepripustná štylizácia (chcelo to eufemizmus!), nesprávny dôraz (na slovo „neotravuj“) a nevhodná melódia (veľmi klesavá, znamenala jasnú ignoráciu a mierne zaspatie).

„Zabil si ho!“ kričí teraz hlas môjho svedomia, píska mi v uchu, zvierá mi srdce, je mi zle od žalúdka a dusí ma. Slovo je najsilnejšia zbraň. V ten deň sme všetci zvolili zlé slová. Učiteľka o jeho hlúposti a o tom, že je lajdák a nič v živote nedosiahne. Jeho frajerka, moja sestra, mu povedala, že je klamár a neschopný kretén. Vlastná mama sa v stave hnevu neovládla a vykrikla, že sa radšej nemal narodiť, lebo je s ním iba veľa problémov. A potom ja. Vypustil som z úst tie najnevhodnejšie slová vo chvíli, keď potreboval podporu.

Mali by sme sa všetci viac učiť kombinatoriku. Vedeli by sme potom voliť v správnej chvíli nielen vhodné čísla, ale hlavne slová. Slová zabíjajú. A zabili aj jeho. Za jeho smrť tak môžeme všetci. Preto nám nezostáva nič iné, len vystrieť palec na pravej ruke a namieriť ho smerom k vlastnej tvári. A vtedy ukážeme prstom na vraha.

Mária Pažmová

knižná recenzia

(OSCAR WILDE: PORTRÉT DORIANA GRAYA)

Tak ako v literatúre si nachádza každý svoj obľúbený žáner, tak v maľovaní prichádzajú obdobia, kedy sa jednoducho upriamuje pozornosť na jeden štýl. Portrét. Ten si vybral Oscar Wilde pre svoj príbeh o Dorianovi Grayovi. Dekadentnom aristokratovi, ktorý nemá problém s ničím. Jeho duša je povznesená a opantávaná krásou. Svojou vlastnou, ktorú považuje za svoju najvyššiu cnosť. Krásu, ktorá mu v živote pomáha, no nikdy neubližuje. Navonok.

Dej je pre dnešnú dobu netypický, popretkávaný viacerými príbehmi, ktoré s Dorianom súvisia. Mnoho pozoruhodných myšlienok však vyvstáva z priateľstva Dorian a jeho maliara Basila Hallwarda. Nezvyčajné upnutie sa Basila na svoj objekt hovorí o ich vrúcnom vzťahu. O čo je však zaujímavejšie záhadné zmiznutie maliara, o ktorom sa dozvedáme hneď v úvode. Prečo a za akých okolností zamilovaný Basil Haward zmizne, kniha prezradí až takmer v závere.

Omamná vôňa ruží nás dostáva do záhadného prostredia londýnskej šľachty, ktorú Wilde mal tak rád. V úvode. Časom je však jasné, že starnutie, pokrytectvo, každodenný zápas o výslnie len jedného jedinca a satirický humor, ktorým autor vyzdvihuje nedostatky americkej vyššej vrstvy, sú dôkazom toho, že Oscar Wilde naozaj pochopil, že sa nedá žiť iba z krásy. Že sa nedá žiť iba z lásky muža k mužovi, ktorá bola v čase napísania (1890) ukryvaná. Rovnako však ako láska Basila a Dorian a láska Dorian k herečke Sybile Vaneovej zostala iba platonická. Hoci Dorian Sybilu odmietal, po jeho vnútornom rozhodnutí oženil sa s ňou zisťuje, že Sybila je mŕtva. Ak čakáte veľké sklamanie, nedečkáte sa. Dorianov prístup k životu ako aj ku smrti je veľmi vlašný. Nemá výčitky, žije si so svojou krásou a zakrytým obrazom na povale ďalej. Ako sme už spomenuli, smrť Basila Hallwarda je pre Doriana tiež iba ďalšou poradiť.

Za žiadnu smrť nie je potrestaný, žije si egoisticky ďalej. Žije, no rovnakým spôsobom aj zomiera. Chcel zničiť obraz, pripomínajúci jeho mladosť a krásu, ktorá sa mu vekom strácala z dohľadu. To bol aj dôvod, prečo chcel svoj obraz zničiť. No zničil iba sám seba. Ten dokonalý blondák s modrými očami, idol všetkých, sa zničil svojou vlastnou samolúboťou.

Restrospektívny príbeh s mnohými dialógmi sa číta veľmi dobre, no treba mať náladu a odosobnený pohľad na postavy. Lahko by sme ich mohli totiž nenávidieť. Kniha je však svetovou klasikou nie nadarmo. Prináša posolstvá, ktoré Oscar Wilde chcel zanechať. Nikdy sa nepovyšuj nad ostatných, ak ľúbiš, povedz to hneď, lebo všetko sa raz stratí.

Zoltán Kőrös

hudobný antikvariát

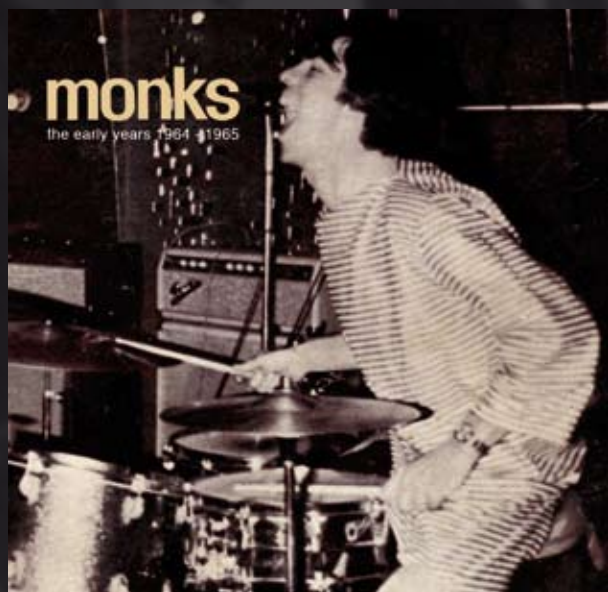
(THE MONKS: BÍTLŠÁCI PROTOPUNKU)

Roky šesťdesiate: možno si predstavíte dobýjanie Mesiaca alebo tanky na pražských uliciach. A ak pôjde o hudbu, s najväčšou pravdepodobnosťou si spomeniete na Beatles. V dobe, keď sa členovia kapely „populárnejšej ako Ježiš Kristus“ čoraz viac zatvárali do štúdií, aby nahrávali východnou mystikou a halucinogénmi ovplyvnené albumy, sa v Západnom Nemecku zrodil fenomén: kapela The Monks. I keď títo anti-Beatles, ako ich niekedy nazývajú, nezopakovali superhiezdu kariéru kolegov z Liverpoolu, zasluhujú si oveľa väčšiu pozornosť, než akej sa im dostáva. So svojou drsnou hudbou sú jedným z najzvláštnejších a najlepších destilátov spontánnej rockovej energie šesťdesiatych rokov.

Písal sa rok 1964, Beatles boli na vrchole kariéry, éterom sa čoraz intenzívnejšie prenášali zvuky rock and rollu a Západné Nemecko bolo (spoločne so Spojenými štátmi) druhým domovom mladých britských kapiel, ktorých sem privábila vidina slávy. Pri mestečku Geinhausen, na jednej zo základní U. S. armády, poctených zabezpečením hraníc medzi Západom a Východom, slúžili piati vojáci. Každý z nich pochádzal z iného kúta USA a čoskoro ich mala spojiť láska k hudbe. Dave Havlicek prišiel z Hedrixovho rodného mesta Renton v štáte Washington a bol blázon do Elvisa, Chucka Berryho a Jerryho Lee Lewisa. Gary Burger pochádzal z Minnesoty a jeho záujem sa sústreďoval na country a bluegrass. Spoločne s Havlickom tvorili gitarové duo v kapele, s ktorou sa vo voľnom čase snažili zahnať nudu. Ich stretnutie s Eddiem Shawom bolo prvou z udalostí, ktoré viedli k vytvoreniu legendy. Shaw bol milovníkom jazzu a do hudobnej brandže vstúpil pomerne skoro, v rodnej Nevade hral v dixieland bande na trúbke už ako 15-ročný. Do stretnutia s Havlickom a Burgerom bubnoval v konkurenčnej kapele, ale v novej partii dostal rolu basgitaristu. K triu sa čoskoro pridala bubienik Roger Johnston, Texasan ovplyvnený jazzom (jeho vzorom bol bubienik Gene Krupa), ktorý mal podobne ako Burger celkom rád aj country. Piatu päťtinu budúcej kapely tvoril Larry Spangler. Pochádzal z Chicaga a jeho slabosťou bol blues. V mladosti získal klasické klavírne vzdelanie a vznikajúcu kapelu posilnil elektrickým organom. S Burgerovým príchodom bola zostava kompletná. Dostala meno The Torquays.

Na začiatku to mala byť iba zábava a Torquays hrávali v malých baroch a kluboch pre vojakov a civilné občianstvo. V záujme zlepšovania vzťahov americkej armády s miestnym obyvateľstvom dokonca dostávali od velenia rozkazy na vystupovanie. Majiteľ klubu, v ktorom často vystupovali, im tvrdil, že s hudbou majú možnosť zarobiť veľký balík peňazí. Rozhodli sa, že po prepustení z vojenskej služby ostanú v Nemecku. Zbohom, ktoré čoskoro dali armáde, im prinieslo voľný čas, a tak sa mohli venovať hudbe. Ich vzhľad – biela košeľa s vestou, kravata, slušné nohavice a topánky – nenasvedčoval o spiackej energii, ktorú v sebe nosili. V coververziách Chucka Berryho, surfovej muziky a hitov britskej rockovej invázie, ktoré tvorili raný repertoár Torquays, by sa zo spätného pohľadu dali rozpoznať náznaky potenciálu, ale zatiaľ boli iba jednou zo záplavy podobných kapiel. Svoje prvé materiály nahráli na vlastné náklady v malom nahrávacom štúdiu v Heidelbergu. Výlisky singlu There she walks/Boys are boys s nákladom 500 kusov predával Larry priamo zo svojho organu: takáto nezávislá distribúcia hudby bola v tej dobe niečím nezvyčajným.

Driemajúca energia vyplávala na povrch postupne. Každodenné koncerty boli dlhé a hudobníci čoskoro cítili, že upadajú do stereotypu. Počas dlhodobejšieho hrania v Mníchove si uvedomili, že v klube nie sú tými najdôležitejšími – tvorili iba pozadie zábavy. Aby sa koncerty nezdaľi tak nekonečne dlhými a aby občianstvo udržali sústredené, začali hrať bez prestávok medzi skladbami. Boj so stereotypom a nedostatkom pozornosti zo strany publika sa časom pozvoľna menil na vedomé hľadanie originálneho zvuku. Torquays sa dali na cestu premeny: Dave si zmenil priezvisko z Havlicka na Day a z Larryho Spanglera sa stal Larry Clark. Experimentovanie malo veľa slepých uličiek, ale zvuk kapely sa postupne pretváral, stával sa rytmickejším a hlasnejším. Až napokon jeden deň prišlo to, čo Eddie Shaw prirovnal k objaveniu ohňa. Počas jednej únavnej skúšky v Stuttgarte si kapela dala pauzu a Gary si odložil svoju gitaru značky Gretsch Black Widow neďaleko zosilovača. Zákony elektrického prúdu okamžite zapracovali a ozval sa rušivý zvuk, spôsobený spätnou väzbou medzi gitarou a zosilovačom – feedback. Ako narastala jeho intenzita, menil sa a sprevádzalo ho veľa vedľajších tónov. Roger čisto z nudy rozbúšil biciu súpravu a potom sa pridala aj Eddie a ostatní. Gary pochytil gitaru a nasmeroval ju k zosilovaču a ozvala sa zvuková explózia, ktorú Shaw nazval „zvukom škriepajúceho ladovca o trup Titanicu“. Hudobníci si uvedomili, že po dlhšej dobe našli to, čo hľadali. Gary Burger sa stal jedným z hudobníkov, ktorí objavili možnosti feedbacku a začali s ním experimentovať. Nový efekt sa zaradil do arzenálu kapely.

Počas jedného stuttgartského vystúpenia získali Torquays dvoch veľkých obdivovateľov v osobách Waltera Niemanna a Karla H. Remyho. Niemann bol poslucháčom umeleckej akadémie, Remy študoval dizajn a obaja boli silne ovplyvnení umeleckým hnutím Bauhaus a jeho jednoduchou estetikou. Po koncerte sa zoznámili s kapelou a jej nový zvuk označili za hudbu budúcnosti. Ponúkli svoje manažérske služby a hudobníci po krátkej úvahe súhlasili. Od tej doby Niemann a Remy chodili každé popoludnie na skúšky a stali sa dôležitým katalyzátorom premeny Torquays na Monks. Burger sa v ovládaní feedbacku neustále zdokonaľoval a spolu so svojim frenetickým spevom ho zapájal do nových originálnych skladieb, pričom vo veľkom využíval obľúbený fuzz box. Dave si vymenil gitaru na banjo a vystrojil ho dvoma mikrofónmi. Jeho rytmický a surový zvuk podobný rozbehnutej lokomotive v spolupráci s vojenskou silou Rogerovej súpravy veľkých francúzskych bubnov a Eddieho čoraz temnejšou a hlasnejšou basgitarou sa stali rytmickou sekciou kapely. Do minimalizmu prechádzala aj Garyho gitara a Larryho pekelný organ kvíliaci humorou morbidnosťou. Týchto päť nástrojov skazy vytvorilo nový štýl – overbeat alebo v jeho nemeckej verzii überbeat – minimalistický, priamočiary a miestami do nemoty sa opakujúci drsný rytmus, ktorý neskôr Eddie Shaw opísal jako pre-gregorian punk shant.

Manažéri sa rozhodli, že kapela potrebuje nový look: od tej doby sa tmavé obleky, niekedy aj mníšske sutany, obesenecké slučky v krku a tonzúry (vyholené vlasy na temene a la mních) stali jej poznávacou značkou. So spontánnym nápadom vyholiť si hlavu po vzore rádových bratov prišiel Roger a ostatní ho nasledovali. Uhladený a pritom temný imidž (možno pre niekoho komický) ostro kontrastoval so vzhľadom ostatných kapiel, ktoré sa už čoskoro mali zafarbovať veselými farbami hippie revolúcie. Prestrojenie sa stalo organickou súčasťou kapely, hudobníci ho nosili aj mimo pódia a vyvolávalo rôzne reakcie, neraz aj negatívne.

Keď Johnston prehovoril svojich kolegov na absurdný negatív punkerského čira, zrodila sa legenda. Do kaderníctva išli Torquays a z neho Monks, pripravení ukázať svetu svoje umenie. V malej dedinke Ludwigsburg počas dvoch 11-hodinových setov nahrála kapela demá, ktoré sa stali súčasťou zlatého fondu garážového rocku. Potom, čo nahrávky s minimalistickým víchorom odmietli Philips a Ariola, sa dostali do rúk Jimmyho Bowiena, zamestnanca spoločnosti Polydor. Vedel, že nejde o niečo tuctového, hlavne po tom, čo ho manažéri zoznámili s novým imidžom kapely. Vedenie Polydoru prisľúbilo, že materiály Monks nahrá a vydá, ak sa títo Amíci dokážu presadiť v Hamburgu – výsosnom teritóriu britských kapiel.

Domovom Monks v Hamburgu sa stal Top Ten Club, ktorý bol pár rokov predtým miestom častého vystupovania Beatles. V jeho prezliekarni pracovala jedna stará dáma, ktorá mala za úlohu starať sa o kapely a zaobstarávať všetko, čo by umelci potrebovali. Volali ju Oma – Babka. Keď sa jej zdalo, že sú hudobníci príliš unavení a potrebujú sa pred fyzicky náročným koncertom nakopnúť, ponúkala zázračné piluly, po ktorých únava odišla. Bola to práve Oma, ktorá zoznámila členov Beatles so speedom. Podľa tvrdenia Shawa nehrali tieto stimulačné drogy v živote Monks príliš veľkú úlohu, to však neznamená, že nežili ozajstným hektickým životom rockerov. Hudobníci na pódii sledovali jasný cieľ, zaujať obecenstvo: intenzitou zvuku, jednoduchými explozívnyimi rytmiami, zborovým spevom a pološialenými vokálnymi sólamí Garyho Burgera. Jadrom dlhých a fyzicky náročných koncertov boli vlastné originálne skladby. S takýmto arzenálom zožali Monks úspech. Náročné hamburgské publikum, odchované množstvom rôznorodých kapiel, ich prijalo a zvyklo si aj na bizarný imidž, ktorý na prvý pohľad nekorešpondoval s inteligentne neučesaným a drsným zvukom. Veselica nekončila ani po vystúpeniach a jej dvoma ústrednými bodmi boli pitie a ženy. Výnimkou bol Larry, aspoň čo sa alkoholu týka. Po jednej extrémne prechlastanej noci prestal piť a odvtedy energiu ušetrenú na voľný čas venoval ženám, šachu a svojej láske menom Harley Sportster, s ktorou bezstarostne jazdil na nemeckých Autobahnen. Umiernenejším bol aj Eddie, ktorý síce nenaháňal sukne, ale jeho rockový život niekedy riadne preveril trpezlivosť manželky.

V novembri 1965 sa začalo v Kolíne nahrávanie albumu Black Monk Time, kolekcie najenergieknejších nahrávok svojej doby. Jeho produkciu si zobral na starosť Jimmy Bowien. Nezvyčajné skladby sa nahrávali po koncertoch, od tretej nad ráno až do ôsmej ráno, napriek tomu z nich necítiť ani štipku únavy. Všetky nahrávky boli originálnymi výtvormi Monks. V dobe, keď kapely na svoje platne zaraďovali okrem vlastných skladieb aj coververzie osvedčených hitov, to bolo výnimočné. Polydor vydal monksovsky debut v marci 1966 a jeho priamočiarosť a intenzívna energia bola nezvyčajnou aj na rok 1966, keď silou prešpikovaný garážový rock zažíval svoje vrcholové obdobie. Ešte po vyše štýroch desaťročiach, počas ktorých svet prežil konfrontácie s vlnami dravého punku a metalovej hudby, pôsobí Black Monk Time ako z iného hudobného vesmíru. Už počas jeho nahrávania sa štúdiový inžinier nechal počuť, že to ani nie je hudba. Monks neboli hipíkmi, ktorí ponúkajú kvety a mier – album otvára skladba Monk Time, ktorá upozorňuje na inú, surovejšiu realitu 60-tych rokov: naplno sa v nej vykričala paranoja veku atómovej bomby a negatívne pocity z eskalujúcej vojny vo Vietname. Kapela však nemala v úmysle vyrábať politické posolstvá. Cieľová skupina, nemecká mládež, nevyžadovala komplikácie, ale zábavu. Punková simplicita a opakovanie textov (napr. v How to do now sa titulná fráza opakuje až 47 krát) šťastí súviseli s jazykovou bariérou medzi kapelou a obecenstvom. Skladby Shut up, Complication a rozpoltené vyznanie lásky s názvom I hate you sú najlepšou (ne)svätou trojicou platne. Na podobnú punkovú priamočiarosť si svet musel počkať až do doby Stooges a éry Sex Pistols. Rafinovaná jednoduchosť zvuku albumu ide ruka v ruke s jeho prostým obalom, s ktorým si, podobne ako s výzorom kapely, zahrli manažéri. Nápad čiernej prednej časti obalu s bielym názvom predbehol podobnú koncepciu prednej strany bitlsáckeho White Album-u o dva roky.

Po nahrávaní sa Monks vydali na turné, ktoré malo ohúriť Západné Nemecko. Boli to skutočne neúnavní drviči: cez pracovné dni trvali koncerty priemerne 6 hodín a cez víkendy aj dlhšie. Počas nekonečného turné sa stávalo, že zvládli aj tri koncerty denne. Deň čo deň, od malých dedín až po veľké mestá predvázali svoju kanonádu a všade ich čakal nový flám a nové ženské, skrátka poctivý rockerský život. Vystúpili aj v TV relácii pre mladých s názvom Beat Club a zo záberov nie je celkom jasné, či slušne oblečená mládež

chápe protopunkový koncert. Monks mali aj možnosť robiť predkapelu hviezdám ako The Who, Troggs a Kinks. Keď si zahrali s Billom Haleyom & Comets, ktorí stáli so svojou Rock around the clock pri zrode rock and rollu, Dave Day sa dostal do vytrženia a na chvíľu sa tak stretla minulosť a budúcnosť žánru. Monks saoznámili aj s Jimim Hendrixom, ktorý bol na západonemeckom turné so svojou kapelou Experience. K stretnutiu došlo v Star Palaste v Kieli. Jimi na pódiu robil svoje klasické show, ktoré ho malo už čoskoro presláviť – z gitary vyludzoval svoju intenzívnu hudbu, hral na nej so zubami a predstieral s ňou sex – skrátka všetko, čo jeho manažéri považovali za dôležité, aby ohúril obecenstvo. Hudbu Monks označil ako zvláštnu a nie je jasné, či to myslel ako kompliment. U Garyho Burgera sa živo zaujímal o gitarový feedback a o techniku používania wah wah pedálov, ktoré boli v tej dobe technickou novinkou. Bolo by to silné tvrdenie, že Hendrix bol zásadne ovplyvnený Burgerovými technikami, v každom prípade však jeho záujem poukazuje na fakt, že Monks boli v predných líniiach progresu hudby.

Ako si neskôr spomína Eddie Shaw, pri sledovaní Hendrixovho vystupovania a jeho burácajúceho bluesu si uvedomil, že ak Monks chceli hrať hard music, nevybrali si cestu, ktorá viedla k úspechu. To Hendrixov štýl mal preraziť. V máji 1967, keď stretli Jimiho, už začínalo Leto lásky a drsná koncepcia garážového rocku bola za svojím prvým vrcholom. Monks boli z neustáleho koncertovania vyčerpaní a do tej doby ich zvuk stihol prejsť veľkými zmenami. Už krátko po vydaní Black Monk Time sa ukázalo, že nebude mať komerčný úspech, napriek pochvalným kritikám niektorých hudobných časopisov. Spoločne so singlom Complication/How to do now sa predával veľmi slabo a zisky z predaja nepokryli ani vstupné náklady. Bol jednoducho taký skvelý a novátorský, že sa nestal úspešným. Po tejto skúsenosti ho Polydor nevydal v USA a nekonalo sa ani plánované americké turné.

Vydavateľstvo začalo na Monks tlačiť, aby vytvorili niečo, čo sa bude predávať, čiže hudbu, ktorá vyhovie aj nenáročným poslucháčom. Kapela tomuto tlaku podľahla a na konci roku 1966 vyšiel singel I cant get over you/Cuckoo. Monks s týmito skladbami odbočili od drsnosti typu I hate you a Complication, a tak sa uzavrelo ich najlepšie a najoriginálnejšie obdobie. I keď sa veľmi pozitívne a veselé skladby (na pomery Monks) považujú za najväčší komerčný úspech kapely, o nejakom prerazení do širokého povedomia sa nedalo hovoriť. Vydavateľstvo stále nestrácalo nádej a zorganizovalo turné po Švédsku. Monks vystúpili aj v celoštátnej televízii, ale ich koncerty nevedeli švédske obecenstvo zaujať takým spôsobom, ako napríklad publikum v Hamburgu. K tomuto turné sa viaže aj jeden z mnohých komických príbehov kapely, keď road manažér ubytoval hudobníkov v kláštore. Tí sa o tom dozvedeli až na druhý deň, po noci plnej žien a whiskey. Skutoční obyvatelia kláštora ostali v šoku.

Začiatkom roka 1967 vyšiel ďalší a zároveň posledný singel, Love can tame the wild/He went down the see. Presladená hudba a popové texty, ktoré nie je možné označiť inak ako klišé, boli smutným opakom dravosti éry Black Monk Time. Nemali ich radi ani samotní hudobníci, v prvom rade Dave a Gary. A navyše, nepriniesli žiadany komerčný úspech. Blížiaci sa koniec kapely neodvrátil ani návrat k hraníu coververzií hitov: pri niektorých popových skladbách, ako napr. The Whiter Shade of Pale, Dave znechutene odchádzal z pódia. Krokom späť do doby popovejšieho soundu Torquays bola aj výmena nástrojov, keď sa Dave vrátil k rytmickej gitare, Larry k jemnejšiemu klavíru a keď si Eddie miestami zahrál aj na trúbke. Za obrúsením ostrých dráпов kapely mohla byť sčasti aj jej nová záluba v marihuane a hašiši, ktoré zjemnili jej agresívny zvuk. Spoločne s hudbou postupne upadal aj monksovský imidž. Hudobníci si nechali narásť dlhšie vlasy a začali sa obliekať do módnych hippie hábov. Najdlhšie si udržal temný vzhľad Larry: výtvaru klerika ostal verný až do konca.

Po úpadku musel nakoniec prísť aj rozpad. Stalo sa to tesne pred plánovaným turné po Juhovýchodnej Ázii, ktoré by zahŕňalo aj vystúpenia vo vojnovom Vietname. Koncerty v bojovej zóne alebo v jej blízkosti neboli práve tým, na čo by sa Monks tešili. Aktuálny prípad jednej kapely, ktorá pri atentáte v istom saigonskom klube stratila hudobníka, visel nad hlavami Monks ako červený výkričník. Najmenej nadšenia zo všetkých prejavovali čerstvé manželky Rogera a Garyho a samozrejme Eddieho žena, s ktorou už zažíval kvôli hudobnej kariére dlhodobjšiu krízu. Nakoniec za všetkých rozhodol Roger. Deň pred odchodom na turné odletel s manželkou domov do Texasu. Nechal iba odkaz, že v kapele končí. Ich príklad čoskoro nasledovali aj ostatní, a tak sa Monks stali minulosťou.

Larry Clark po návrate do USA odštartoval kariéru v IBM, Burger si založil audio-video produkčnú spoločnosť a Johnston, ktorý sa usadil v Minnesote, pendloval medzi prácami. Eddie Shaw vytvoril nezávislé vydavateľstvo, v ktorom v roku 1994 vydal pod názvom Black Monk Time svoje memoáre o Monks. Nevzdal sa ani hudby a hrával vo funkových kapelách, opäť bez nejakého komerčného úspechu. Dave Day sa s manželkou, ktorá sa v Amerike necítila doma, vrátil späť do Nemecka. Oстал tam ďalších deväť rokov, aby skúsil šťastie s otvorením baru a aby zažil trpkú skúsenosť pádu na dno spoločenského rebríčka, keď sa na nejakú dobu stal bezdomovcom bývajúcim v lesoch. Do Štátov sa nakoniec vrátil vďaka svojmu bratovi. Ako plynul čas, hudba šesťdesiatych rokov zrela ako víno a získavala čoraz viac nových fanúšikov. Nebolo to inak ani v prípade Monks. Hudobníci ako Henry Rollins, Jello Biafra z Dead Kennedies alebo Beastie Boys hovoria, že Monks na nich zanechali veľký vplyv a kapely ako napríklad britská post-punková legenda Fall hrávali coververzie ich skladieb. O to, aby sa na Monks nezabudlo, sa pričínili aj významní rockoví historici a kritici. Viacerí z nich vidia v kapele úplné začiatky punku, metalu a nemeckého krautrocku. V roku 1997 sa album Black Monk Time dočkal reedície, a tak s 31-ročným oneskorením vyšiel prvýkrát aj v Spojených štátoch. V roku 1998 sa Monks v New Yorku dali opäť dokopy, aby si v nasledujúcich rokoch užívali zaslúžený obdiv svojich fanúšikov. Čoraz viac z nich pochádza z generácií, ktoré prišli až potom, čo kapela besnila na nemeckých pódiiach. V roku 2006 bol uvedený dokumentárny film s názvom Monks: The Transatlantik Feedback, ktorého soundtrack s názvom Silver Monk Time tvoria coververzie monksovských skladieb od rôznych undergroundových interpretov. Tejto zaslúženej pocty sa už nedožil Roger Johnston, ktorý zomrel v novembri 2004. V januári 2008 ho nasledoval Dave Day Havlicek a svet ostal chudobnejší o ďalšieho tvorca jedného z najdivokejších zvukov zlatej dekády rock and rollu.

Veronika Trokšiarová

poviedka

(BALKÓN)

„Pánovi Ivanovi sa podarilo niečo neobyčajné. Vypestoval jablko, ktoré váži neuveriteľné štyri kilogramy. V okrese Dunajského Klátova je toto prvýkrát, čo sa niekomu podaril takýto rekord. Na toto nadrozmerné jablko sa prišiel pozrieť aj sám starosta. Je neuveriteľné, že...“

Gregor radšej stíšil zvuk. Od rozhorčenia celý očervnel. Nemohol uveriť vlastným očiam a ušiam. Zúčastnil sa košíkárskej súťaže vo vedľajšej obci, súťaže v pečení na jarmoku. Dokonca stál v prvom rade, keď do seba narazil autobus a nákladné auto, lebo si myslel, že príde televízia a on konečne bude slávny. Áno, Gregor priam túžil po sláve. Ale povedzme si otvorene, v Dunajskom Klátove je dostať sa do televízie veľmi náročné. Preto robí, čo môže. Navštevuje súťaže (napriek tomu, že jeho talent pre ručné práce je mizerný a ten pekársky sa asi ani nedá nazvať talentom), bol prítomný pri každej nehode, ktorá sa v obci stala. No televízia ani raz neprišla. A po tom všetkom prídu natočiť jeho senilného suseda Ivana. Ved ten Ivan ani nevie, ako sa do takej telky rozpráva.

„... preto sa starosta obce rozhodol, že usporiada súťaž o najväčšie a najkrajšie produkty tohtoročnej sezóny...“ Gregor spozornel a znova pridal zvuk. „... na konci októbra sa teda uskutoční prvýkrát v histórii obce Dunajský Klátov súťaž o najkrajšiu a najväčšiu úrodu tejto sezóny a my pri tejto udalosti nebudeme chýbať. Pre regionálnu televíziu Klátovka, Edita Papeková.“

Gregor viac počuť nepotreboval. Vypol telku a rozbehol sa do najbližšieho kvetinárstva. Kúpil priesady papriky, paradajky, semenka uhorky, hnojivo, veľa hnojiva, kvetinače, malú lopatku, krhlu a päť kíl najkvalitnejšej zeme. Všetko to priniesol do svojho malého bytíku na treťom poschodí. Narazil však na obrovský problém. Jediné miesto na pestovanie je balkón. Rozložil teda všetko v obývačke a začal sadiť. Gregor o sadení a pestovaní nevedel absolútne nič. Preto sa rozhodol sadiť intuitívne. Naplnil všetky črepníky zemou, v strede urobil dieru, do ktorej vložil sadeničky alebo semenka, zahrabal dieru, polial vodou a spokojne vyniesol svoje dielo na balkón. Mal príjemný pocit. Cítil, že mu to tento raz konečne vyjde.

Každé ráno a každý večer kontroloval, či sa jeho rastlinkám darí. Meral ich dvomi pravítkami a jedným krajčírskym metrom, aby presne vedel, ako jeho budúca sláva rastie. Október sa blížil a sadeničky

povyrástli len o pár centimetrov, neskôr zvedli, ožltli a nakoniec to úplne vzdali. Keď si Gregor uvedomil, že jeho šanca byť hviezdou sa zmenila na uschnuté pahýle, znova očervnel.

Chýr o súťaži sa dostal za hranice Dunajského Klátova. Tak ďaleko, že do obce prišli poľskí obchodníci s najlepšimi priesadami a semenkami na celom svete. Malá tržnica v centre obce sa zmenila na centrum diania. Tolko obyvateľov na jednom mieste Dunajský Klátov ešte nezažil. V ponuke boli papriky, paradajky, uhorky a čokolky, na čo si len spomeniete. Gregorovi padla do oka však úplne iná zelenina. Obrovská tekvica na obrázku tak zaujala jeho pozornosť, že ju jednoducho musel mať. Jeho rozhodnutie nezastavil ani dav obyvateľov. Stupil na nohu tehotnej žene, predbehol štyroch chlapov, preskočil malé dievča, odkopol mačku, odstrčil dve dôchodkyne, až sa ocitol úplne vpredu. Poliak lámanou slovenčinou vysvetľoval, že jeho tekvice rastú do obrovských rozmerov. No Gregorovi to nestačilo. Strká Poliakovi dvadsaťeurovku do pravej ruky, a ten ho vedie za auto, aby ich nik nepočul. Vraví mu: „Barzdo šipko budze rásť, ak pošukáš ceplé miejsce, kde bjedzeš mu spievac ladnie. I potom umiesc go na balkonie a poczekaj na konkurencje.“

Gregor nepotreboval viac vedieť, zobral sadeničku a rozutekal sa domov. Na balkóne vyhádzal z črepníka všetky uschnuté nepodarky, do najväčšieho nasadil tekvicu a vzal si ju do izby hneď k posteli. Obložil ju ohrievačmi a pravidelne, každé ráno, na obed a večer jej ladne spieval. A keby len to. On jej dokonca aj ladne recitoval. A tekvička rástla a rástla, až bola taká veľká, že sa nezmestila k posteli. Horko-tažko ju premiestnil do obývačky, kde si ustlal a spával s ňou. Bola taká veľká, až Gregora presvedčila, že ho už nikto z dediny neporazí. Rozhodol sa ďalej postupovať podľa Poliakovych pokynov a tekvičisko začal trepať na balkón. Bola taká obrovská, že ju najprv dokotúlal k balkónovým dverám. Potom sa ju snažil zodvihnúť. Podarilo sa mu to až na piaty pokus a keď ju konečne držal, pravou nohou prekročil prah balkónových dverí. Tá sa mu však pod váhou tekvičiska tak triasla, že sa šmykol na zosušených pozostatkoch sadeníc. Tekvica vyletela do vzduchu. Gregor vyletel do vzduchu spolu s ňou, minul zábradlie a padal z tretieho poschodia rovno na kamennú dlažbu. Gregor dopadol. Tekvica dopadla tiež. Na Gregora. Prišli obyvatelia obce, prišiel starosta a tiež regionálna televízia Klátovka.

Na druhý deň v správach: „V Dunajskom Klátove sa stala neuveriteľne kuriózna nehoda. Pán Gregor vypestoval tekvicu obrovských rozmerov, ktorá ho neskôr zabila. Táto vraždiaca tekvica pochádzala „údajne“ od poľského predajcu sadeníc. Polícia už pátra po predajcovi a vyzýva obyvateľov, aby sadenice, zakúpené od spomínaného Poliaka, zneškodnili skôr, než oni zneškodnia ich...“

Ktovie, čo by na to povedal Gregor. Tešil by sa z dvoch minút slávy, alebo by očervnel z toho, že jeho tekvica je slávnejšia ako on?

Tereza Petrboková

poézia

TALENT (15.10.2016)

Hádejte co,
já mám talent!
Talent na hovno.
Potřebuješ ze zoufalství dennodenně brečet?
Výborně! Jsem odborník – dej se do mý péče!
Mám talent na problémy,
pějí se o mně žalmy.
Pánbůh věděl moc dobře,
co do vínku dal mi.
A protože mě všechno sere,
a taky seru já.
Vyser se i ty na mě,
krávo jalová...

TEREZA (18. 10. 2014)

Kolik bys dal za noc s ní?
Nebudeš první, ani poslední.
Víš to, ale přesto se vrháš,
do víru vášně té, kterou nemáš.
Jak havraní pera má černý vlas,
kdo s ní byl naposled, přemýšlel as.
Hedvábné kombiné, rudé jak rtěnka,
z jejích vlasů vypadla vlásenka.
Láká tě, láká, její podprsenka.
Košíčky plněné prsy jen, snad,
ale ne, ty už máš zase hlad?
Co by sis dal, jí, nebo guláš?
Vždyť je to ta, kterou chceš, ale nemáš...

VŠECHNO JE ŠPATNĚ (15. 8. 2014)

Bezdomovec chčije ve své vile.
Všechno je špatně.
Děti se rvou o cigáro, který vyžebrały,
všechno je špatně.
V indických restauracích mají hovězí steaky za pade.
Všechno je špatně.
Invalida na kryplkáře vybíhá schody po dvou.
Všechno je špatně.
Sedím a čumím jak běží čas, ale všechno je špatně.
V nekuřáckých restauracích si nezletilí katoličtí
producenti porna dávají jointa,
při čemž provolávají Satana.
Všechno je špatně.
Tramvajáci při výpadku proudu řídí trolejbusy a sledujú
televizi. Všechno je špatně.
Voda je v mořích sladká, v kohoutku kyselá a v kanálech
teče červený víno.
Život se vrací do normálu.
Žiju, saju, piju, chčiju.
Nic není špatně, prší moč a padaj trakaře.

PROČ (23. 11. 2015)

Proč slavit narozeniny jen jednou ročně?
Proč nevrzít vejce zpět do prdele kvočně?
Proč neudělat dva všední dny a zbytek víkend?
Proč si na zuby nepřilepit ještě jedny zuby,
krémem Blendadent.
Proč „jít na jedno“, když můžem jít prostě do
hospody?
Proč použít výtah, když máme v domě schody?
Možná proto, že mě nemáš rád, nedopřeješ mi nic
a nenávidíš mě, dokonce ani neumíš říct proč.
Ale já ti konečně začala věřit, tak buď komunikuj,
a nebo skoč!

BLBEC (3. 12. 2015)

Blbec!
Kření se, usmívá se, ale nesměje.
Blouzní v realitě, a realizuje v snění.
Blbec.
Tvrdí o sobě že je, ale není...
Blbec.
Jeho objetí je plné tepla,
jako když se slunce opírá do zad černým koním,
je to příjemné, jako injekce adrenalinu,
blbec.
Potřebuju ho, ale neměla bych.
Blbec.
Je to blbec, blbec je to.
Blbec.
Zavinil všechno, ale nemůže za nic.
Blbec.
Má dva metry, ale je maličkatej.
Blbec.
Pořád se usmívá, ale smát se mu nechce,
blbec.
Nesměje se z Nitra.
Blbec.

UTOPIE (11. 4. 2014)

Je vinen!
Je vinen, jako voda, jež neteče.
Jako Bor, jež není Borem.
Jako luna, která nevyšla na hladinu nebes.
Jako louče, jež neukazuje cestu vyhladovělému,
zhýralému poutníkovi, uprostřed studené,
zatuchlé jeskyně.
Odešel.
Vrátí se někdy?
Ano...
Ne?
Je vinen, proč by se měl vracet jako spisovatel po
dokončení knihy, na první kapitulu. Proč?
Je vězněm uprostřed tmy.
Pouliční lampy, představujíc mříže,
ledově chladí jeho zjizvenou tvář.
Jeho krásy ztrácí grimasu a tvar.
Osamoceně hlásají: „To je on, ten jež je vinen!“
Pomalou tiskne kohoutek,
hlaveň se mu dere mezi rty.
Je to tak, chladný a osvobozující pocit.
Tu najednou ticho zmlklo.

Rána.
Jeho tvář se zkrivila bolestí,
jeho tupý výraz,
podmíněn hrůznou agónií,
uklidněn osvobozující ránou,
poklesl.
Šedé oči, jakoby zkameněly.
Ledová, slaná slza, mu stékala po jeho tváři.
Jeho klobouk zrudl.
Zčervenal.
Zalil se krví.
Zbytky mozku,
jeho hloupé a nepodstatné hemisféry,
potřísnily vzduch a jeho čtetně obnošené šatstvo.
Byl totiž vinen...

JSI SÁM (18. 1. 2017)

Jsem domina,
žena zhrzená,
jež se chce mstít,
a mlátit.
Poddej se mému násilí,
které sílí a sílí.
Jsem osamělá,
do tebe zahleděná.
Nemůžu tě mít,
a ani nechci.
Snažím se silná být.
Nechtít erekci.
Erekci síly mé,
jež slábne.
Dál a dál.
Je to jasné.
Ty nejsi král.
Nejsi králem mého harému,
a neuvidíš mě v saténu.
Jsi sám.
Samota pokračuje.
Jsi sám.
Samota tě ubíjí.
Jsi sám.
Samota sublimuje,
jsi na věky sám,
nikdo tě nemiluje.
Jenom já.
A já tě vlastně taky nechci.
Já vím, mám si nechat ty své kecy.
Jestli z toho hoříš, tak se teda uhaš,
a nebo počkej,
ty snad někoho máš?

”

Jmenuji se Tereza Petrboková a narodila jsem se 7. července 1998 v Praze. V současné době se snažím o dokončení střední školy v Praze, kde se učím vařit pivo. Psaní se věnuji od svých deseti let. I když se z mého pera většinou linuly povídky, v posledních letech jsem přesešla na básničky. Řekla bych, že moje tvorba tak trochu přetéká zlobou a nihilismem, včetně satiry a výsměchu. Mezi mé zájmy krom psaní patří samozřejmě i čtení, a to např. sci-fi, fantasy, ale i klasické romány. Svou nehynoucí lásku k papírovým společníkům uplatňuji i v práci v knihkupectví. A asi jako každý pisálek sním o tom, že někdy v ruce budu svírat své vlastní dílo v podobě knihy.

Corvus

poviedka

(REFLEXIA ZRKADLA)

Pozrel sa a uvidel TO. Bolo toho plné zrkadlo. Škerilo sa to na neho ako jarmočná baba. Ten pohľad akoby už niekde videl. Kedysi veľmi dávno keď ešte nebýval v tejto zatuchnutej garzónke s odérom cigaretových špačkov. Smialo sa mu to rovno do xichtu, nehanebne a drzo. Kde len tú tvár videl? Pochádza vari z čias keď ešte bol s Janou, alebo ako sa vlastne volala (snaží sa vsugerovať si ako mu je ľahostajná). Určite chcete vedieť ako sa zoznámili, že? Ľudí vždy zaujímajú klebety. Cez inzerát. Samozrejme nie ten novinový, tam dnes hľadajú známosti len štetky a dôchodcovia. Inzerát si pohodlne zadal na internetovej zoznamke. Tolko žien ho muselo preletieť očami. Predstavoval si ich grimasy, keď ho hádzali do smetného koša, v ktorom muselo zaživa hniť nepredstaviteľné množstvo nepovšimnutých a ohrdnutých mužov. Okrem Jany reagovalo ešte zopár jednotlivkýň, ktoré zjavne čítali jeho text len očami samice a potencionálnej matky. Znechutene ich odstrčil a stali sa tak vítaným podstavcom pre jeho nízke sebavedomie, ktoré takto kúsoček podrástlo. Že to bola stavba veľmi labilná snád netreba dodávať, veď základné kamene boli celé popraskané od jeho frustrácii, fóbii a komplexov.

Jedného bezvýznamného dňa mu napísala ona, Jana (ale fakt si nie je istý či sa tak volala). Bola viditeľne iná. Nie ako TV Joj, ale tak skutočne, autenticky. Znie to síce ako vtieravý reklamný slogan na konzumnú televíziu alebo očnú riasenku, ale Janin mail bol skutočne iný. V taký dúfal, ale neveril, že naozaj príde. S radostnými obavami si jeho obsah podržal v sebe niekoľko dní a potom adekvátne reagoval (teraz kecá, niekoľko dní bolo v skutočnosti niekoľko hodín). Ich písomná korešpondencia mala šmrnc. Konečne žena s intelektom a dokonca s fajnovým zadkom (poslala mu fotku v šortkách). Tvár ho neohúrila, ale ani neodpuďila. Dohodli si rande, ktorého sa šialene bál. Mal nutkanie to celé zrušiť a schúliť sa do svojej sociofobickej a pseudomizantropickej ulity.

Zvládol to. Celkom to ušlo. Samozrejme, že bez trýznivého sebabičovania sa to nezaobišlo, ale v podstate bol so svojim výkonom spokojný. Ona bola...zaujímavá. Repete viselo vo vzduchu dráždivo, ale nesmelo. Slovo dalo slovo a skončili spolu v jednom byte. Riadny skok v deji, že? Ale, nič extra sa medzi tým neudialo, len slová a dotyky nových

známych. Veď to poznáte. Nechýbala solídna porcia vášne a erotiky, vydarené i menej vydarené sexuálne kreácie, pravidelné, ale nie časté poruchy erekcie, ale inak vážne nič mimoriadne. Ako som už vrel, po pár týždňoch sa ocitli spolu v jednom byte. A bolo to fajn, až na spolubývajúcich, ktorí občas rušili zalúbencov (alebo zadubencov?). Boli trocha hluční zavše a Jana mala veľmi citlivé uši. Tá počula aj ultrazvuky, mala priam zvieracie zmysly. Svojim spôsobom ho to fascinovalo. Aj čuch mala extrémne vyvinutý, vždy vycítila keď fajčil alebo sa neosprchoval. Tak s tým prestal. S fajčením. Na jeho nepravidelné sprchovanie si časom zvykla, aj keď jej to veľmi nevoňalo. Láska hory pachov prenáša. Vždy chcel byť cynikom, ale nikdy mu to poriadne nešlo. Zato s Janou to celkom šlo. Teda nebola to žiadna rozprávka.

Už po pár mesiacoch sa vyvrbili seriózne postelne problémy, ktoré časom prestali. Pretože s tým prestali. Teda nie úplne, ale ich erotický život sa obmedzil na nevyhnutné minimum. Ešteže má svoj bohatý internetový sexuálny život. A čo ona? Ktovie, trápilo ho to spočiatku, ale neskôr tie výčitky vytesnil, veď i tak to nebola len jeho chyba. Mal byť mužom činu a prevziať iniciatívu pri riešení ich problému? Mal, všeličo by mal. Bolo to celé len o sexe, či presnejšie o ich iluzórnom sexuálnom živote-neživote? Samozrejme, že nie. Freud sa mýlil, sú predsa aj iné princípy, nielen princíp slasti, ktoré sú piliermi existencie človeka. Tá žena, ktorá sa pravdepodobne volala Jana, mala isté predstavy o svojom živote. Bola iná, ale predsa túžila po podobných veciach ako tie tuctové Zuzky a Lucie a Kataríny. Postav dom, zasad' strom, splod' potomkov. On to nechcel, bál sa toho, hoci mu tá predstava nebola vyslovene cudzia. Dušov bol starousadlík s pôžitkom sa vyhrievajúci pred domácim krbom. Pred domácim, nie však rodinným. Iste, tie detváky by mohli prihadzovať polená do krbu a počúvať jeho sokratovské ponaučenia, ale iste by sa mu aj plietli pod nohy a nútili ho správať sa a žiť zodpovedne. Musel by robiť rozhodnutia v prospech zachovania rodu, ON by bol niekde v pozadí. Rozplynul by sa v kolektívnom rodinnom vedomí a možno aj nevedomí. Teoreticky ho predstava tradičnej rodiny fascinovala. Teoreticky. Prakticky bol párovým no nie rodinným typom. Nevystačia si vari len dvaja? Keby bolo najhoršie, kúpia si psa. Jana tvrdila, že nemajú vytvorené podmienky na to, aby mohli mať psa. Hej, ich životné podmienky boli obmedzené, ale on nemal silu ani chuť bojovať za lebensraum. Samo sebou, že toto Jane povedal až keď už bežali záverečné titulky ich končiaceho sa filmu. Kto túto melodramatickú frašku s prvkami romantickej komédie vlastne režíroval? On sa teda rozhodne pod toto dielo nepodpíše, on len hral svoju rolu.

Je pravda, že často improvizoval a nedržal sa scenára, ale i tak sa necítil byť zodpovedným za celkový výsledok. Kde do čerta bol režisér?! Ukázal sa na začiatku, občas v priebehu natáčania len tak letmo nakukol a zakričal pár nesúvislých slov, ale inak akoby to celé nechal na hercov. Hrali sme ako sme vedeli a niekedy sme veru nevedeli ako ďalej. No kamera stále bežala, čas sú peniaze a tak sme sa zamotali do príbehu, ktorý nemal rozuzlenie. Poslednú klapku totiž rozhodne nemožno nazvať rozuzlením. Filmy s otvoreným, mysterióznym koncom majú svoje čaro, ale iba v prípade, ak v tom filme nehráte hlavnú úlohu.

Dni ubiehali a oni sa zamotali do siete každodennej banality. Boli ako taký zámotok, dve muchy v lepkavom objatí pavučiny, ktoré si nahovárali, že ten zubatý pavúk čo sa k nim pomaly, ale cielavedome približuje je ešte stále veľmi ďaleko a oni sú v bezpečí. Vyčkávali. Absurdná dráma on line. Len diváci chýbali. Potom zrazu odišla. Vlastne nie zrazu. Ale jemu sa zdalo akoby to prišlo tak náhle. A pritom ona odchádzala už dlho, vzájomne sa strácali z dohľadu už nejaký čas. Nevšimli si to, nevšimli si to ako sa im trasie zem pod nohami, ako do nich šľahajú blesky. Vzďaľovali sa od seba ako loď od majáku. On bol loď, ona maják vďaka ktorému nenarazil do útesu. Maják však zhasol a on... Nie, nenarazil, vždy mal taký zvláštny talent (vlastne diagnózu) vyhýbať sa tragickým kolíziám. Vyhol sa. Opäť uviazol na plytčine. Pochybné víťazstvo, unikol z popraviska do žalára. Aspoň prežil. To sa predsa ráta. O to predsa ide. Prežiť. Oddialiť nevyhnutný koniec, ujsť snáď po tisíci krát z pod katovej sekery. Vrátil sa teda zase do svojej ulity, o ktorej si tak dlho namýšľal, že je prepychovým palácom. Už si to nenamýšľala. Vie, že je skrčený ako hárok papiera v koši neúspešného spisovateľa. A nik ho nerozvinie, nik si ho neprečíta, bude tam čakať. Čakať na kozmickú upratovačku (Boh je podľa najnovších teórií predsa len žena), ktorá ho spolu s ostatným odpadom po záručnej dobe vysype do čiernej diery zabudnutia. Ktovie čo je s ňou. S Janou, áno tak sa volala. Zas niečo predstiera. Budí dojem hlupáka. Od Janinej kamarátky predsa vie, že žije v Nemecku. S Nemcom. Vždy mala slabosť na nemeckú kultúru.

Zrkadlo. A v ňom je ON. Tá škeriaca sa obluda je jeho minulosť, spomienka, výčitka, námietka. Zamietla sa. On sa zamietol. Zmietol sa z krajiny živých do prachu nemrŕtvych. Hľadá na seba a nedokáže od seba odvrátiť tvár. Čumí ako tela na nové vráta. A pritom nič nové nevidí, všetko tu už bolo. Aj on.

Anna

Bukovinová

mikropovedky

(MÚR PARADOXOV)

Rušná, pulzujúca ulica pred cintorínom sa mení na obchodné pulty s tovarom pre mlčanlivých spotrebiteľov záhrobného sveta. Motory áut zavýjajú ako ranené zvieratá, ľudia sa bezhlavo vrhajú do konzumného kolotoča zliav, obchodníci nonšalantne menia svoje karnevalové masky a stávajú sa presvedčivou karikatúrou divadelného umenia.

Stačí jeden múr. Stačí deliaca čiara. Stačí brána, ktorá stojí na území paradoxu. Stačí ticho. Tak „málo“ stačí k tomu, aby mlčanie prehlušilo stereotypný rev veľkomesta. Alebo je mesto mŕtvych vystavané z hypermoderného, utopického materiálu? Alebo bublinou nadpozemského bublifuku, osvieteného čarodeja, ktorý ju vyfúkol ako jeden z otáznikov večnosti?

Odpoveď je zložitejšia ako samotná otázka. Odpovedať môže čosi abstraktné, niečo, čo je starostlivo ukryté v telesnej ľudskej schránke. Možno perla, ktorá sa práve v kráľovstve odmlčaných vykotúla z drsného väzenia svetskej lastúry, aby svedčila o tom, že architektom tajomnej sily pohrebísk je vnútorné volanie človeka po oslobodení jeho duše. Zahreje dušu honosný, drahý veniec? Snáď iba stenu hrobky. Pod povrch musí preniknúť vnútorné svetlo ľudskosti.

(MONOLÓG DUŠE)

Ľudská duša má svoju tvár. Duša ako oči. Ako úsmev. Duša usadená v lone vrásky. Slaný monológ duše na líci. Tak sa ľuďom prihovárala i duša mladej ženy sediacej na lavičke hlavného námestia. Kvíliť cez ťažké slzy rozžialených očí, no nikto nezachytil ich volanie, azda preto, že ak slza dopadne na zem, tak mlčí. A všetky sťažnosti ľudskej duše vsiaknu do zeme alebo zmiznú pod opätkami ľudí, ktorí ju v náhlivosti nešetrne odlepia z asfaltu.

A potom duša zamíčne, schová sa hlboko pod viečka, smutne sa učupí za hlučnosť veselých slov a čaká na príchod niekoho, kto jej skryšiu dôverne pozná.

Tak zúfalo čakala i ona. Hľadala ľudskú tvár, ktorá by o ňu prejavila záujem a nevšímala si farebnú súťaž babieho leta. Cez chodník povedľa lavičky pomaly prechádzal slepec s bielou paličkou a s povzneseným úsmevom na tvári načúval zvukom popoludňajšieho mesta. Z nedalekej kaviarne sa ozýval bezprostredný detský smiech a na jej terase spokojne sedel starší manželský pár ako jeden z dôkazov silného puta lásky.

A mladá žena ďalej nepohnute sedela a skrývala svoju dušu. Skryla ju pred svetom plným zázrakov.

(ŽIVOT BEZ ŽIVOTA)

V záhrade za mohutnou drevenou bránou stojí drobná prešedivená žena. Stojí ako socha, ktorú majster čas starostlivo vytesal z tvrdého kameňa života, aby každý žasol nad jeho umeleckou virtuozitou. Veľdielo je dokončené. Každá emócia má svoju vrásku. Každá skúška dostala biely paplón, aby si ustlala medzi pramienkami ľudských vlasoch a aby cez svoje sny odkryla žene aj tie najhlbšie tajomstvá pozemského sveta. Uplynulé roky sa jej pevnými dlaňami ovinuli okolo chudého krku a svojou váhou zatlačili krehký chrbát smerom k zemi. Mladosť sa dvíha hore k nebu. Staroba kľací pri zemi. Život i smrť však prijímajú obe. Bez výhrad.

Oči ženy sú upriamené do neznáma, v jej úzkostlivom výraze možno badať strach, ktorý je ešte hrozivejší azda preto, že ho vyvoláva akási temná clona zmätku a chaosu, ktorú precítiť iba ona. Odcudzenosť. Samota. Nemý výkrik narušenej psychiky. Rozdrvené spomienky života. Na prach.

Ulicou popri bráne prechádzajú ľudia, ktorí sa smejú, rozprávajú, rozmýšľajú o prítomnosti i o budúcnosti, spomínajú, snívajú, tvoria - žijú svoje „bežné“ životy. Skutočne žijú. Ktosi z nich zahliadol meravú ženskú tvár za štrbinou v bráne. Povedal, že má demenciu. Jeden pojem, ktorý vyjadruje toľko desivých emócií. Jeden termín, ktorý človeka vťahuje za drevenú bránu pokrivenej karikatúry života. Nenávratne.

(NÁDEJ)

Milovala večerné prechádzky v daždi, i keď sa podobali romantickému kliše z dievčenských románov, ktoré s obľubou a s neskrývanou dávkou irónie zaraďovala do okruhu ružovej literatúry. Rada sedávala so zatvorenými očami a s vyloženými nohami v záplave farebných vankúšov, pila silnú čiernu kávu a ladne pohadzovala hrdzavými vlasmi do rytmu obľúbenej hudby. Zbožňovala ticho, zvláštnu atmosféru starých knižníc a antikvariátov, pretože do ich uličiek mohla slobodne vypustiť svoju fantáziu, ktorá sa ako pestrofarebná bublina vznášala ponad rady kníh, zatiaľ čo ona ponárala hlavu do ich listov, aby s pôžitkom a s úprimným úsmevom na tvári vychutnávala vôňu čerstvo vytlačených príbehov. Bola ako nežný prelud, ktorý vystúpil zo zažltnutých stránok dávno zabudnutej knihy, aby osvietila súčasný postmoderný svet a pripomenula ľuďom čaro života.

Bublina praskla. Napichla sa na ostrý hrot alkoholu, nespútanej zábavy a nočného života, ktorými zúfalo lepila úlomky rozdzriapaného srdca. Sedela na chladnej mestskej ulici, počúvala rev sirén a so slzami v očiach zbierala zvyšky svojej fantázie, ktorá do noci žiarila ako stovky farebných perál. Začalo pršať. Dážď tichučko zmýval špinu z jej bledej tváre. A z duše. Pocítila radosť i novú nádej.

Damian Čataj

poézia

(JA A TY)

Opantala si ma
sama
V zákutiach viečka vyzliekaš si šaty
len ja a ty
a slovo dalo slovo a telo s telom stalo sa
v objatí

v ozvenách stonov
praskanie duší
tuší
pocit viny
teraz som tu
zajtra príde iný

odpálím si cigaretu
z tvojho žeravého
lona a nechám sa jej dychom hladiť po tvári

srdce sa zahalí kabátom samoty
pod ním nik netuší
ako je na duši
iba ja
iba ty

(PÁR SCHODOV DO NEMA)

Zas blíž o pár schodov do nema
Ostalo ticho
Život smutný je tu bez teba

Mať možnosť v knihe života
Obrátiť stranu
Zapísať tebou nový list
A ďalej ísť
A ďalej ísť

Strminou rokov
Kde bolesť spútaná do okov
Ostáva
Aj šťastie má svoj rub a líc

neplač
Aj smútok má svoje vrásky
Zostarne
Zabolí

Odletí tichý nárek matky do polí

O autorovi:

„...niekedy si myslím,
že môj tieň je lepší
ako ja...“

(NA STEBLÁCH TRÁVY)

Pýtaš sa púštnej duny
Kde skrýva slnko svoje chmúrne dni
v slzách zvráskavej lúny
na stebľách trávy dosníva svoje sny

Pýtaš sa kto seje vietor do rany
Kam doletí jeho smutný hlas
Posledným zrnkom duny boľavým
Na stebľách trávy zaveje slzy čas

Pýtaš sa prečo si líham do noci
Plnej lún, chmúr a svár
Na stebľách trávy otáznik visí

ktosi
vzal
ktosi
dal
zvráskavela tvár
Kto utrel lúne slzy
Kto som

po tých rokoch

A ty kto si ...

Pavel Turnovský

rozhovory, 2. část

LL: A čo poézia? Čítate? Máte rád?

PT: Jasne, mými nejobľúbenejšími básniky jsou Guillaume Apollinaire, Ivan Wernisch, Karel Šebek¹, Karel Hynek, Zbyněk Havlíček...

LL: Velkú časť vášho pôsobenia pokrýva aj výtvarné umenie. Čo vo svojej umeleckej tvorbe najčastejšie zachytávate?

Kreslil jsem od dětství, ale to doufám kreslil každý. Na konci základní školy jsem chtěl být spisovatelem, okouznil mne, jak jinak, bohatý jazyk Karla Čapka, nebo entomologem, vybudoval jsem si docela slušnou sbírku brouků. Na gymnáziu se to zlomilo díky době, neboť v letech 1964 a 1965 začalo mírně tát, v časopisech se objevovaly reprodukce avantgardních výtvarných děl, začaly vycházet knihy o moderním umění, v revue Světová literatura vyšel v roce 1966 bohatý materiál k jubileu dadaismu, a tam jsem se chytil. V roce 1967 jsem se potkal se surrealismem, a tomu zůstal věren.

RM: Máte oblíbeného maliara?

PT: Roberto Matta, Wifredo Lam, Victor Brauner, Josef Šíma, Jindřich Štyrský, Toyen, Mikoláš Medek, Josef Istler, potom Hieronymus Bosch.

LL: Poznamenali ste, že váš vzor, Dane Rudhyar, sa v prvom rade považoval za umelca. Je to tak aj s vami?

Víte, avantgardní umění je postaveno na zpochybňování romantické představy o umělcích žijících ve svých věžích ze slonoviny. Říct někomu, že

je umělec lze považovat za nadávku. Nepovažuji se za umělce, ale za člověka, který se snaží vyjadřovat tvůrčím způsobem, v mém případě většinou výtvarným.

LL: Ako u vás prebieha proces malovania? Čo k tomu potrebujete?

PT: Protože se k malbě uchyluji jen zřídka, je to u mne jednoduché. Stačí pár minut volného času a během nich dokážu nakreslit řadu kreseb. V dobách samizdatu jsem vyzdobil svými ilustracemi několik ineditních publikací a protože jsem většinou neměl k dispozici rozmnožovací techniku, stalo se mi samozřejmým nakreslit tolik ilustrací, kolik bylo exemplářů a protože nenávidím opakování, byla každá ta kresba jiná, ale navazovaly na sebe, byly to serie. A to mi zůstalo dodnes. Jako tour de force jsem před lety během dvou hodin nakreslil sto kreseb do časopisu mé kolegyně Martiny Lukáškové Transformator, který vydávala v počtu jednoho sta kusů. Je to mé kreslení sice založeno na metodě psychického automatismu, ale jsem při tom na kresbu plně soustředěn, nejde o mediumitu.

LL: Ako do vašej výtvarnej tvorby zasahuje astrologia? Či je to naopak? Aký je medzi nimi vo vašom prípade vzťah?

PT: Před lety jsem vytvořil řadu prací inspirovaných živly a třeba Větrnou kresbu považuji za jednu ze svých nejlepších věcí. Nebo série Nautických soumraků z roku 2015, která byla inspirována Večernicí a Jitřenkou. V současnosti je ten vztah rozvolněný.

LL: Mohli by ste čitateľom Slniečnika predstaviť vašu Astrologickú školu pro statečné? Kto na nej môže študovať a čo z neho po skončení štúdia môže byť?

PT: Astrologická škola pro statečné začala veřejně působit v roce 1992, když jsem si rok předtím odzkoušel své pedagogické schopnosti na řadě přednášek v řadě článků, ale někteří mí přátelé mne upozornili na to, že jsem je učil astrologii už v polovině 80. V prvních letech to byla dost všeobjímající syntéza, ale postupně všechno, co se nedalo chápat jako humanistický k astrologii, odpadlo. Humanistický znamená zaměřený na osobnost člověka, ne na události. Za ta léta prošlo školou několik tisíc studentů, už dávno jsem je přestal počítat. Studovat u nás může kdokoli, naprostí začátečníci, stejně jako lidé, kteří už se nějaký čas astrologií zabývají. Neustále jsme s kolegyní Martinou Lukáškovou překvapováni, že některé naše astrologické názory jsou i pro ty, kteří se astrologii věnují už nějakou dobu, novinkou. V prvním ročníku se studenti seznámí s většinou prvků, z nichž se horoskop skládá, ve druhém roce se věnujeme aktualizacím technikám tedy tranzitům, revolucím a sekundárním direkčním-progresím, progresivnímu lunačnímu cyklu. Samozřejmě klademe důraz na hledání vlastního stylu interpretace každého studenta. Po skončení základního kurzu mohou

¹ Životopis Karla Šebka sme našim čitateľom predstavili v Slniečniku č. 3.

studenti pokračovat v nastavbových ročnících, kde se učí metodice práce s klientem. Někteří žáci ten nastavbový ročník navštěvují po několikáté.

RM: Aké predpoklady by mal mať človek, ktorý sa chce začať zaoberať astrológiou a ako by mal pri zoznamovaní sa s ňou postupovať?

PT: Měl by si nejdřív přečíst nějaké knihy, články a zjistit, co je mu blízké a tím směrem postupovat. Měl by si uvědomit k jakému pojetí astrologie inklinuje. Pak si může zvolit nějakou školu. My jsme to měli jednodušší, neboť tu tehdy byly jen ty knihy z předválečné doby, takže jsme četli všichni to samé. A na druhou stranu složitější, protože jsme zápasili s nedostatkem efemerid.

RM: Čo konkrétne ste čítali pred pádom komunizmu?

PT: Kefer, Roučka, Danieli, Boleslavský, Weinfurter, Parkerová. Začátkem 70. let pár textů Milana Kundery inspirovaných francouzským astrologem André Barbaultem, které vydal pod pseudonymem Emil Verner v Mladém světě, články Milana Špůrka v T-Magazinu na počátku 80. let. Koncem 70. let se mi dostala do ruky základní kniha siderické astrologie od Donalda Bradleye o solárních a lunárních revolucích a v roce 1982 americká encyklopedie astrologie, která mne výrazně ovlivnila, našel jsem tam informace o významných astrolozích 20. století, zejména o Markovi Jonesovi a o Rudhyarovi.

JM: Aký máte teraz vzťah k tradičnej vetve astrológie, ktorú zastupuje Bohuslav či Stříbný?

PT: Teď spolu vycházíme, už několik let já i kolegyně Lukášková vystupujeme na Eukarpii. Dokonce se nám podařilo upravit vztahy i s obdivovateli helénské astrologie, kteří jsou takovými nadšenými sběrateli technik. Celkem je chápu, také jsem byl dlouhá léta sběratelem technik, díky každodenní práci s klienty mi zůstaly jen ty nejdůležitější, dá se říci i nejjednodušší, techniky tj. nativita, tranzity, solunární revoluce, progrese a progresivní lunační cyklus, sabiánské symboly, v synastrii relativ tj. průsečík času a prostoru obou nativit.

RM: Ja som začal používať, a dost sa mi to osvedčilo napríklad pri predpovedi Brexitu a zvolenia Donalda Trampa na fóre Zverokruhu, techniku kombinu (spriemerovaný horoskop dvoch ľudí či udalostí, pozn. red.). Obzvlášť, ak si tento horoskop vypočítate medzi človekom a udalosťou (napr. vznik štátu). A ešte sa mi osvedčila progresívna synastria (partnerský horoskop rozložený do času, pozn. red.). Používali ste niekedy tieto techniky?

PT: Ano, to jsem taky kdysi používal, ale mám k této technice metodologické výhrady. V horoskopu Velké Británie byla v sekundárních direkcích v čase referenda přesná konjunkce Luny s ascendentem. Tedy bylo jasné, že se Britové musejí přizpůsobit novým podmínkám. A tehdy jsem uvažoval: budou ty nové

podmínky odchod, anebo nové podmínky vyjednané dohodou EU s Cameronem? Nedocenil jsem, že za 2 roky progresivní Luna dorazí na Medium Coeli Britanie. To jsem si říkal, že tam budou řešit něco státoprávního např. Skotsko. Kdybych se odpoutal od svých pochyb, tak jsem mohl napsat, že Britové vystoupí z EU. Nepovažuji ale předpovědi za důležité.

RM: Dokáže sa naučiť astrológiu každý?

PT: Myslím si, že do určité míry ano. Je to jako s učením cizím jazykům. Naučit se tak, aby se v každodenním životě domluvil dokáže v podstatě každý. Někdo dokáže překládat technickou literaturu, jen někdo beletrii, a málokdo poesii.

LL: Aké ste mali detstvo?

PT: Do těch osmi let šťastné. To mě vychovávala babička. Pak už jsem byl u otce, a to už byl boj. Obě období mne připravila adekvátním způsobem na život, nestěžuju si.

RM: Patříte k zakladateľom novodobej Univerzálie, spoločnosti českých hermetikov. Čo vás k tomu viedlo, obnoviť túto prvorepublikovú spoločnosť?

PT: Chtěli jsme navázat spojení s podobnými skupinami v zahraničí. Jako jedinci jsme měli malou šanci na úspěch. Chtěli jsme pořádat přednášky, vydávat časopis, knihy nejen domácí provenience, ale i překladovou literaturu.

RM: Akým hermetickým disciplínam ste sa okrem astrológie ešte hlbšie venovali? Čo konkrétne vás na nich tak zaujalo?

PT: Zaujala mne kabbala pro její, dalo by se říci, surracionální povahu a pak také alchymie pro její imaginativní jazyk symbolů. Kabbale zůstal věrný můj přítel nejbližší, Ladislav Moučka.

RM: Spolupracujete s vydavateľstvom Trigon, ktoré dlhé roky viedol pán Zádorbílek (D. Ž. Bor). Ako si na tohto všestranne nadaného človeka pamätáte?

PT: Vládu si pamatuji jako neuvěřitelně pracovitého, všestranného a nadaného, vtipného i důvtipného člověka, mladistvého ducha i vzezření. Bez jeho neuvěřitelného nasazení a bez obětavosti členů jeho rodiny, zejména manželky Milici, by český a slovenský hermetismus vypadal úplně jinak. Dokázal podnítit ke spolupráci řadu pozoruhodných lidí z různých oborů. Byl průsečíkem několika oblastí.

RM: Boli ste v kontakte s pražskými surrealistami. Ako vyzeral život medzi nimi?

PT: Neúčastnil jsem se přímo vnitřního života surrealistické skupiny, vytvořili jsme s několika přáteli, zejména s Miroslavem Drozdem a Zdeňkem Justoněm, názorový okruh Auroboros, s některými členy surrealistické skupiny jsme spolupracovali a přátelili se. Pikantní je, že jedním z přátel mých

Mária Pažmová

(KONCENTROVANÉ UMENIE
NA DEŇ ÚSTAVY V ŠALI)

1. september si mnohí z nás pripomínajú ako Deň ústavy. V Šali sa však oslavoval inak. Celá udalosť niesla príznačný názov – Rock poetry night. Podvečer bratislavská kapela Dyin' Breed naznačila, že naozaj pôjde o rockový večer. Jej tóny inšpirované americkou rockovou klasikou prilákali okoloidúcich a rozhybali tých, ktorí prišli zďaleka. Slova sa neskôr chopil bubeník kapely Erik Kriššák. Ten ponúkol zúčastneným pár svojich básní a prenechal slovo krstom kníh.

Park Slniečko pri Čajovni na konci vesmíru bol „krstiteľnicou“ pre dvoch autorov. Šalianka Dana Janebová a Malačan Miro Dávid. (Rozhovor sautorom sme ponúkli v minulom čísle, pozn. red). Kniha Janebovej, v poradí už piata, dostala názov Vibrácie neba. Nebo naozaj vibrovalo a Danin krst bol spojený drobným dažďom, ktorý však jej pásmo poézie s názvom Ja som odohnalo. Krstilo sa tradične i netradične. Tým, čo je pre Slovanov najtypickejšie – lipovými listami. Krstnými otcami sa stali Erik Kriššák – hudobník a poet a Miro Dávid – poet a textár.

Po prednese a uvedení knihy do života sa rozozvučali tóny kapely Band Of Fiction zo Záhoria. Samotný autor a ďalší z krstiacich autorov, Miro Dávid, známy aj ako Moodi Vari alebo River Salome, potom ponúkol poslucháčom čítanie svojich obľúbených básní v podaní jeho poetickej priateľky Márie Pažmovej. Originálne sa jeho nová kniha Rogalo, veľryba a Kristus Pán krstila slovami. Slovami všetkých prítomných poetov, ktorí boli prítomní. A o tom, že ich bolo dost, svedčilo plné pódium a autorove dojatie.

Záver podujatia sa niesol v príjemných tónoch Band Of Fiction a majiteľ čajovne Milo Kollár tak zároveň ukončil letnú a otvoril jesennú a zimnú čajovú sezónu s pokračovaním podujatí v jej vnútorných priestoroch.

priateľ bol Ludvík Fojtík, jehož znáte ako Rudolfa Starého (zakladateľ vydavateľstva Sagittarius, pozn. red.). Byl to prvý živý jungián, ktorého jsem kdy potkal.

RM: V ich spoločnosti sa pohyboval český prekliaty básnik Karel Šebek, ktorého zaujímavý životný príbeh bol spomenutý aj v treťom čísle Slniečka. Ako by ste ho charakterizovali? Čo vám evokuje v myslí meno Karel Šebek?

PT: Karel byl v podstatě poslední prokletý básník, na nic si nehrál, nebyl pozér, bral surrealismus nanejšť vážně. Jeho prokletím byla jeho rodina, řekl bych, že jediný, kdo ho měl rád, byla jeho babička. Vyznačoval se sebevražednou odvahou, s níž se svým životem experimentoval. Byl vysoce inteligentní, měl obrovskou představivost, jeho básně byly gejzírem imaginace. Zničily ho drogy. Do převratu to byly jen prášky a alkohol. Po převratu se dostal k něčemu tvrdšímu, a to byl konec. Začal se měnit, začal být zlý, typický feťák, kterého už pak zajímaly jen peníze na drogy. Škoda, začínal mít úspěch. Jednoho dne zmizel a nikdo neví, kdy a jak skončil. Nemyslím si, že někde přežívá. Jsem přesvědčen, že dopltil na styky s narkomafií, buď byl ve špatný čas na špatném místě, nebo dlužil za drogy. Kolik lidí v těch divokých dobách poloviny devadesátých let zmizelo beze stopy.

RM: Prežili ste rôznu politickú klímu a tiež rôzne životné etapy... Na ktoré časy rád spomínate a naopak, na ktoré by ste najradšej zabudli?

PT: V prvé řadě vzpomínám na rok 1968. Těch několik měsíců bylo určujících pro celý můj život. Ta zkušenost svobody mi dávala sílu přežít normalizaci a nepodělat se. Pak vzpomínám na těch dvanáct let na pražské Loretě od roku 1981 do roku 1993 na období prožité s Extempore, s MCH Bandem, s Jazzovou sekcí. Myslím, že se nám celkem podařilo poznamenat dobu, v níž jsme žili. Na které časy bych nejraději zapomněl? Nevzpomínám si. Jediné, co vím, je, že jsem se měl víc věnovat své rodině, první manželce a prvnímu synovi.

RM: Napísali ste knihu, ďalej nespočetne vela článkov, spolupracovali ste pri prekladoch, zorganizovali ste vela podujatí a tiež ste spoluzaložili mnoho spoločností... Aké novinky či prekvapenia môžeme od vás ešte očakávať?

PT: Během několika měsíců vyjdou konečně Amalgamy. Kresby, které jsme společně s Milošem Síkorou vytvořili v roce 1974, které pak doprovodil texty Stanislav Dvorský a které pak přeložil do francouzštiny Petr Král. Bude to sice jak se říká jehla (56 stran), ale myslím si že pro surrealistické hnutí to byla důležitá akce. Vydání se ujalo nakladatelství Trigon, které vede dcera D. Ž. Bora Zuzana Zadrobílková.

Ďakujeme za rozhovor!

Zhovárali sa: Lucia Lenická, Juraj Majtán, Rudolf Majtán

DÔLEŽITÉ! (záverečník)

Ak sa ti Slnecník páči a chceš ho podporiť a povzbudiť do ďalšej činnosti, je niekoľko možností: otvor svoj šuplík, prípadne dušu a pošli nám kúsok v podobe básní, poviedok, fejtónov, kresieb, koláží, karikatúr, komiksov...

Môžeš nám ich priviať na redakčný mail: slnecnik.redakcia@gmail.com. Ďalej sa o Slnecníku môžeš zmieniť u svojich priateľov a známych, prípadne im ho po prečítaní posunúť. Vo fyzickej podobe ho nájdeš v nitrianskej Trafačke či v chodbách UKF, v šalianskej Čajovni na konci vesmíru a v Knižnici Jána Johanidesa, v Trnave v bare U Havrana, ale pokojne ho môžeš stretnúť aj v náhodnom kupé... Sleduj nás aj na webe – www.slnecnik.eu, fb: Časopis Slnecník.

Napiš nám svoje kritické dojmy, učíme sa na chybách, ale robiť treba s láskou.

Tvoji redaktori

O AUTOROVI FOTOGRAFÍÍ

Rudolf Baranovič sa narodil v roku 1968 v bratislavskom Starom Meste. Od roku 1998 pracuje v spoločnosti NAY, a. s., najskôr ako predajca a vedúci oddelenia na predajni, potom na pozícii školiteľ a tréner, v súčasnosti ako vedúci oddelenia webového obsahu e-shopu. S manželkou Alicou sú spolu už 27 rokov a majú dvoch synov vo veku 14 a 23 rokov. Pôvodne sa foteniu venoval ako amatér, v súčasnej dobe sa presadzuje aj ako dokumentárny a reportážny fotograf, najmä v koncertnej fotografii. Jeho vlastná tvorba je však jednoznačne street fotografia a čiernobiela fotografia. V roku 2017 sa stal ambasádorom značky Olympus.

O AUTORKE ILUSTRÁCIÍ

Laura Spörerová (12. 6. 1992) – Fotografka, maliarka, dizajnérka, venuje sa bodypaintingu, stylingu, textilnému dizajnu, vyrába autorské odevy a umelecké doplnky.

„Od raného detstva som sa venovala kresbe a navrhovaniu modelov pre bábiky, ktoré som postupne rozvíjala, až som začala tvoriť nielen odevy, ale aj rôzne doplnky. Venujem sa technikám napr. asambláži, koláži, sublimácii, pričom kombinujem materiály ako sklo, zrkadlo, kov, papier, textil.“

SLNEČNÍK

KULTÚRNO-LITERÁRNY ČASOPIS

Slnecník – trojmesačník,
ročník 2017, číslo 9,

cena 0,90 €

REDAKCIA

Šéfredaktor: Juraj Majtán

Zástupca šéfredaktora:

Matej Matúš

Redakčná rada: Lucia Lenická,
Rudolf Majtán, Miloslav Špoták,
Zoltán Kőrös, Mária Pažmová

Externá redaktorka:

Daniela Lysá

Jazyková úprava:

Lucia Lenická

Grafická úprava:

Richard Špurnaj

Ilustrácie: Laura Spörerová

Fotografie: Rudolf Baranovič

Podporovatelia:

www.zverokruh.sk,

www.horoscopeyourself.com

www.YESdizajn.sk

Email:

slnecnik.redakcia@gmail.com

Web: www.slnecnik.eu

Facebook: Časopis Slnecník

Vydavateľ: OZ Slnecník,

Vašinova 50/D, 949 01 Nitra,

IČO: 50644301

Náklad: 60 ks

Registračné číslo Ministerstva

kultúry SR: EV 5221/15

Všetky príspevky sú chránené
autorským zákonom.

ISSN: 1336-4499

**V HMOTNEJ PODOBE MÁŠ ŠANCU SLNEČNÍK
NÁJSŤ ZATIAĽ NA TÝCHTO MIESTACH:**

Nitra: Galéria Trafačka, Univerzita Konštantína Filozofa

Šala: Čajovňa Na Konci Vesmíru, Fantázia media,

Knižnica Jána Johanidesa

Trnava: chillout & tea bar U Havrana

Považská Bystrica: MG Art galéria

Nové Zámky: Kino Mier

Stretnes ho, samozrejme, aj inde. Pôsobnosť systematicky rozširuje aj podaním z rúk do rúk, spod očí pod oči.

